

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Cyrlometodějská teologická fakulta

Katedra křesťanské výchovy

Bakalářský projekt

Markéta Šperlíková

**Práce s literárním textem v osobnostním rozvoji žáka prvního stupně
základní školy**

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářský projekt na téma „Práce s literárním textem v osobnostním rozvoji žáka prvního stupně základní školy“ vypracovala samostatně pod odborným vedením doc. PhDr. Gabriely Šarníkové PhD. a čerpala pouze ze zdrojů uvedených na konci práce.

V Olšanech dne: 17. 4. 2024

.....

(podpis)

Poděkování

Ráda bych poděkovala mé vedoucí práce doc. PhDr. Gabriele Šarníkové PhD. za velkou ochotu a cenné rady, které mi v průběhu psaní práce poskytovala. Zároveň děkuji vedení Základní školy Nedvědova za ochotu se na práci podílet.

Úvod.....	6
1 Základní a mateřská škola Nedvědova	7
1.1 Prostorové a personální zajištění školy	7
2 SWOT analýza Základní školy Nedvědova	9
2.1 Silné stránky.....	10
2.1.1 Rozmanitost kroužků	10
2.1.2 Knihovna	10
2.1.3 Zapojení žáků do organizace akcí	10
2.1.4 Vzájemná spolupráce s mateřskými školami	11
2.1.5 Dotace a projekty.....	11
2.2 Slabé stránky	12
2.2.1 Nedostatek aktivit zaměřených na práci s literaturou	12
2.2.2 Absence sociálního pedagoga.....	12
2.3 Příležitosti	13
2.3.1 Nové projekty	13
2.3.2 Sociální pedagog	13
2.3.3 Zapojení rodičů do projektů	13
2.3.4 Podpora osobnostního rozvoje skrze literaturu	13
2.3.5 Práce na zdravé komunikaci	14
2.3.6 Snížení patologických jevů.....	14
2.4 Hrozby	15
2.4.1 Inflace.....	15
2.4.2 Konkurence	15
2.4.3 Malý zájem o kroužky	15
2.4.4 Slabá motivace.....	15
2.4.5 Nízká emoční regulace	16
2.4.6 Moderní technologie	16
3 Projekt „Písmena v pohybu“	18
3.1 Cíl projektu.....	18
3.2 Potřebnost projektu.....	18
3.3 Plánování projektu	19
3.4 Personální zajištění projektu	19
3.5 Financování projektu	20
3.6 Harmonogram aktivit – kniha Písečný vlk.....	20
3.6.1 ZÁŘÍ – blok 1	20
3.6.2 ZÁŘÍ – blok 2	23

3.6.3 ZÁŘÍ – blok 3	26
3.6.4 ZÁŘÍ – blok 4	30
3.6.5 ŘÍJEN – blok 5	33
3.6.6 ŘÍJEN – blok 6	36
3.6.7 ŘÍJEN – blok 7	38
3.6.8 ŘÍJEN – blok 8	40
3.6.9 ŘÍJEN – blok 9	43
3.6.10 LISTOPAD – blok 10	45
3.6.11 LISTOPAD – blok 11	47
3.6.12 LISTOPAD – blok 12	49
3.6.13 LISTOPAD – blok 13	51
3.6.14 PROSINEC – blok 14	53
3.6.15 PROSINEC – blok 15	55
3.6.16 PROSINEC – blok 16	57
Závěr	59
SEZNAM LITERATURY	60
PŘÍLOHY	65

Úvod

Tento bakalářský projekt se zabývá prací s literárním textem v osobnostním rozvoji žáka prvního stupně základní školy. Literatura je aktivním nástrojem pro osobní rozvoj a sebepoznání. Literatura obohacuje dětskou fantazii a představivost, napomáhá k lepšímu zvládnutí negativních emocí, trénuje kognitivní dovednosti, učí člověka hodnotám a je prostředkem kvalitní zábavy a inspirace.

Teoretická část má dvě kapitoly. První kapitola pojednává o charakteristice školy a druhá kapitola se zaměřuje na SWOT analýzu, jejímž cílem je posoudit silné a slabé stránky školy, které jsou její vnitřní charakteristikou. Hrozby a příležitosti poskytují organizaci možnost identifikovat vnější podmínky, které mohou být využity ke zlepšení a růstu organizace. Ve své analýze popisují nezastupitelnou roli literatury v osobnostním rozvoji dítěte, příležitost přítomnosti sociálního pedagoga, nebezpečí potlačení emočního rozvoje u žáků a nedostatky moderní doby.

Třetí kapitolu tvoří návrh projektu, který je plánován pro Základní školu Nedvědovu. Jedná se o literární kroužek na jedno pololetí školního roku. Kroužek je tvořen ze šestnácti bloků a jeho cílem je rozvoj osobnosti žáka po emocionální a sociální stránce v návaznosti na práci s literárním textem. Prostřednictvím příběhu literárních postav se otevírají témata, která jsou relevantní nejen v literárním díle, ale také v reálném životě čtenáře a ukazují možná řešení nepříznivých situací a životních překážek.

Na konci projektu by měli žáci lépe rozumět svým emocím, umět komunikovat v heterogenní skupině lidí a mít hlubší vztah k literárním dílům.

1 Základní a mateřská škola Nedvědova

Základní škola Nedvědova je příspěvkovou organizací se sídlem na Nedvědova 17 v Olomouci (Obr. 2). Škola byla zřízena v roce 1976 statutárním městem Olomouc. Od 1. ledna 1995 získala škola právní subjektivitu. Pod základní školu spadají také čtyři mateřské školy: Mateřská škola Nedvědova, Mateřská škola Bieblova, Mateřská škola Přichystalova a Mateřská škola Husitská. Všechny mateřské školy jsou součástí právního subjektu Základní škola a Mateřská škola Olomouc, Nedvědova 17. Statutárním zástupcem organizace je zároveň ředitel Základní školy Nedvědova.

V současné době škola vyučuje žáky v devatenácti třídách, z nichž dvanáct tříd se nachází na prvním stupni a sedm tříd na druhém stupni. V průměru je v jedné třídě zhruba dvacet dva žáků.

Výuka na základní škole probíhá podle školního vzdělávacího programu „Prostor pro všechny v 21. století“, který si škola vytvořila na základě Rámcového vzdělávacího programu. Školní vzdělávací program je zaměřený na personální podporu, osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání a inovativní vzdělávání žáků. Pedagogové respektují psychologické a hygienické potřeby každého jednotlivce, převážně vnímají za důležité nechat vyniknout osobnost a jedinečnost každého dítěte. (ZŠ Nedvědova, 2016)

1.1 Prostorové a personální zajištění školy

Škola má dvě budovy. První budova je hlavní, kde se nachází ředitelna, kabinet metodika prevence, výchovné poradkyně a kariérového poradce. Dále odborně vybavené učebny, včetně počítačových učeben, chemické laboratoře, keramické dílny, kuchyňky, učebny na pracovní dílny, tělocvičny a knihovny. Jako jediná základní škola v Olomouckém kraji má vlastní krytý bazén, který využívají okolní základní školy, mateřské školy i volnočasové instituce. Ve venkovním areálu školy se nachází vybavené venkovní hřiště.

Ve druhé budově se nachází školní družina, jídelna, která rozváží obědy do všech spadajících mateřských škol, dále kancelář školní jídelny a první až třetí ročníky prvního stupně základní školy.

Škola má jednoho ředitele, zástupce pro první stupeň a zástupce pro druhý stupeň. Ve škole pracuje třicet tři pedagogických pracovníků, z toho jedenáct učitelů pracuje na prvním stupni a dvacet dva učitelů na druhém stupni. Jeden z učitelů zastává roli výchovného poradce, metodika prevence, kariérového poradce, tyto funkce vykonávají třídní či netřídní učitelé. Součástí školy je také školní družina, ve které pracuje sedm zaměstnanců. Knihovnu má na starosti učitel zastávající také roli třídního učitele.

Kromě pedagogických pracovníků jsou ve škole zaměstnaní i nepedagogičtí pracovníci jako vedoucí školní jídelny, účetní školní jídelny a účetní školy (ZŠ Nedvědova, 2016).

2 SWOT analýza Základní školy Nedvědova

Tabulka č. 1: SWOT analýza

SWOT ANALÝZA	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- Rozmanitost kroužků- Knihovna- Iniciační akce- Vzájemná spolupráce s mateřskými školami- Dotace a projekty- Použití moderních technologií	<ul style="list-style-type: none">- Nedostatek aktivit zaměřených na práci s literaturou- Absence sociálního pedagoga
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none">- Nové projekty- Sociální pedagog- Zapojení rodičů do projektu- Podpora osobnostního rozvoje skrze literaturu- Práce na zdravé komunikaci- Snížení patologických jevů	<ul style="list-style-type: none">- Inflace- Konkurence- Malý zájem o kroužky- Slabá motivace- Nízká emoční regulace- Moderní technologie

2.1 Silné stránky

2.1.1 Rozmanitost kroužků

Základní škola Nedvědova umožňuje se dětem účastnit v mimoškolních aktivitách. Děti si mohou vybrat ze široké škály kroužků, od výuky cizích jazyků, keramiky, pohybových her, plavání, po matematiku, psaní na PC a žakovský parlament, který učí žáky rozdělovat si role, spolupracovat a organizovat akce. (ZŠ Nedvědova, 2016).

V rámci běžné výuky se základní škola snaží o včlenění hodin literatury v rámci předmětu český jazyk. Jednou týdně učitelé realizují Dílnu čtení. Žáci mají výběr ze seznamu knih, které si přečtou a dále vypracují shrnutí ke knize, které následně odprezentují. Seznam knih je předem určený.

Na prvním stupni je k dispozici kroužek Knižní klub, který je pouze pro žáky třetích ročníků.

2.1.2 Knihovna

V roce 2017 základní škola vybudovala s pomocí žáků a sponzorů nově vybavenou knihovnu, ve které si najde každý žák svůj oblíbený žánr knih (Obr. 3). Knihy jsou roztrženy podle abecedy autorů a jsou rozděleny barevnými štítky dle žánrů knih. Většinu knih tvoří beletrie, dětská literatura a odborná literatura.

S nově vybavenou knihovnou vznikl na škole knihovnický kroužek, ve kterém žáci od šestého do osmého ročníku vypomáhají s provozem knihovny. Žáci celé základní školy si mohou vypůjčit knihy během přestávek, kam chodí účastníci knihovnického kroužku a dobrovolně vypomáhají tříditi knihy, vyřizovat výpůjčky, zapisovat knihy do systému a pomáhají s akcemi. Jednou za čas třída ze školní družiny navštíví školní knihovnu, kde mají program spojený se čtením literatury a aktivitami s nimi spojenými.

2.1.3 Zapojení žáků do organizace akcí

Základní škola pořádá různé soutěže, ve kterých žáci mohou obhájit své talenty. V knihovně se pravidelně pořádá recitační soutěž a akce spojené s vybranými knihami, v rámci sportovních kroužků pak různé turnaje a výtvarnické soutěže, kde mohou žáci předvést své talenty.

Škola se snaží o to, aby se do akcí a organizování angažovali žáci a mohli být tak lépe připraveni do budoucích profesí. V rámci školy funguje žakovský parlament, který se skládá ze dvou zástupců z každé třídy od pátých do devátých ročníků (ZŠ Nedvědova, 2016). Žakovský parlament má pravidelné sezení jedenkrát týdně, kde řeší problémy ve třídách, stížnosti žáků, plánování následujících akcí a reflektování uplynulých akcí.

2.1.4 Vzájemná spolupráce s mateřskými školami

Pod základní školu spadají čtyři mateřské školy, které spolu úzce spolupracují. Díky vybavené knihovně zde probíhají akce pro děti z mateřských škol a kombinují se tak žáci školního a předškolního věku, což podporuje plynulý přestup z mateřské školy na základní školu a ulehčuje dětem adaptaci na nové prostředí a kolektiv. Vzájemná spolupráce mezi složkami školy je významným faktorem. Slouží jako prevence proti patologickým jevům, díky upevňování mezilidských vztahů mezi institucemi. (Benátská, 2008)

Základní škola pravidelně uspořádává třídní schůzky a možnosti konzultací, tudíž jsou rodiče v obraze a mohou se kdykoliv na pedagogy s čímkoliv obrátit. To stejné platí také pro žáky základní školy, kteří mohou navštívit odborníky, kteří jim pomohou s problémy, které se naskytnou.

2.1.5 Dotace a projekty

Základní škola čerpá z projektů Evropské unie (zateplení obvodových stěn bylo spolufinancováno Fondem soudržnosti a Státním fondem životního prostředí ČR), Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a z dotací Národního plánu obnovy. Před pandemií byly finance navíc, převážně ze sbírky Klubu rodičů a přátel školy (KRPS), využity ke koupi nových knih a vybavení knihovny, z finančních důvodů toto nadále není možno uskutečňovat, proto škola přišla s projektem „Daruj knihu”. Dobrovolníci mají možnost do školní knihovny přinést knihy, které doma nepotřebují a darovat je do knihovny, kde najdou své využití. Za velkorysost je v knize vylepena známka s datumem a jménem darovatele.

2.1.6 Použití moderních technologií

Používání moderních technologií v rámci výuky s sebou přináší celou řadu benefitů. Existují kvalitní programy, které jsou určené pro rozvoj dovedností. Programy jsou snadno dostupné, jsou jednoduché na pochopení a ovládnání a také mají jasně stanovený cíl stimulace. Učení tak probíhá zábavnou formou. Zařazení těchto programů se doporučuje v případě, že má dítě nasycené všechny základní potřeby. A to skrze pohyb, fyzický kontakt, komunikaci a různorodé hry v reálném světě. Je nutné využívat moderních technologií v přiměřené míře a vnímat je spíše jako nástroj k učení a vyhledávání nových informací než odragování od běžných problémů. (Richtrová, 2016)

2.2 Slabé stránky

2.2.1 Nedostatek aktivit zaměřených na práci s literaturou

Škola nabízí knihovnický kroužek pro druhý stupeň, do kterého se mohou přihlásit pouze žáci od šestého do osmého ročníku. Kroužek se zaměřuje převážně na provoz knihovny. Žáci se v něm sami neúčastní aktivit, které jsou zaměřené na čtení knih a analýzu textu.

Referáty na knihy v rámci běžné výuky českého jazyka jsou předneseny individuálně, tudíž není prostor k diskusi a řádné analýze literatury do hloubky, jelikož každý žák má přednes na jinou knihu. Jde jen o povrchové shrnutí obsahu, se kterým se nedá kolektivně pracovat.

Hromadné čtení pohádek a kolektivní práce s nimi obohacuje žákovu fantazii, pomáhá k lepšímu pochopení reálného světa a učí žáky k rozlišování dobra a zla. Díky abstrakci obecných situací a vztahů ve zjednodušené formě dítě vidí jasné rozdíly mezi dobrými vlastnostmi a těmi špatnými. (Vágnerová, 2012)

Pohádky mají nezastupitelnou roli v celkovém rozvoji dítěte, především v etické a morální výchově. Naplňují základní psychické potřeby dítěte, jako je potřeba lásky, jistoty, bezpečí, zodpovědnosti a lepší poznání vlastní osobnosti. (Černoušek, 2019)

Předčítání příběhu nahlas napomáhá k vzájemnému napojení mezi vypravěčem a posluchačem. Do vyprávění vypravěč vkládá city, a tak dokáže posluchače napínat a přitáhnout jeho pozornost (Černoušek, 2019). Touto metodou se dítě učí principům čtení a vede ho k motivaci ke čtení, které je tak spojeno s pozitivními pocity a společným zážitkem (Sedláčková, 2009).

2.2.2 Absence sociálního pedagoga

Knihovna je řízena jedním z pedagogů, který zároveň vede knihovnický kroužek. V případě nepřítomnosti dochází k suplování pokaždé jiným pedagogem ze sboru, který nemá požadované zkušenosti ani znalosti související s realizací aktivit v knihovně.

Vhodným řešením je pozice sociálního pedagoga, který může převzít nadbytečnou práci nedostatečně vyškolených pedagogů a pracovat na různých projektech, které podporují zdravý vývoj a sociální kompetenci mládeže a být tak zprostředkovatelem mezi mimoškolní prací a prací v rámci školního vzdělávání (Potměšilová a kol., 2013).

Sociální pedagog má kompetence k práci ve školství a klade si za cíl provázet své klienty na cestě k lepšímu přístupu k životu (Soják, 2017). Díky přítomnosti sociálního pedagoga na škole se snižují rizika nárustu patologických jevů, které se ve školním věku stále častěji objevují (Kraus in Potměšilová a kol., 2013).

2.3 Příležitosti

2.3.1 Nové projekty

Jedna z příležitostí školy je získání dostatečné finanční podpory od sponzorů skrze nové projekty, které dopomůžou k vylepšení vybavení školy a neustálé obnově knih, aby měli žáci neustále z čeho vybírat a výběr je neomrzela.

2.3.2 Sociální pedagog

Absence sociálního pedagoga je slabou stránkou školy a zároveň je jeho přítomnost pro školu výzvou. Práce sociálního pedagoga by zlepšila chod knihovny a knihovnického kroužku, ve kterém by pedagog mohl provádět projekty, které souvisí s vybranou literaturou a může dopomoci k osobnostnímu rozvoji žáků ročníků, na které se v běžné výuce nebere ohled a umožní zapojení každého, kdo o to bude mít zájem. Narozdíl od běžných pedagogů si může na program udělat více času a může ukázat nový způsob, jak s literaturou pracovat jinak a pozorovat tím chování žáků a jejich nastavených hodnot (kap. 2.2.3).

2.3.3 Zapojení rodičů do projektů

Práce s rodiči je stejně důležitá jako práce s dětmi samotnými. Výuka doma a výuka ve škole by měla být v symbióze. *„Škola a rodina jsou základními pilíři v životě dítěte zajišťující mimo jiné vzdělávání, výchovu a socializaci a ačkoli jsou tyto dvě sociální instituce ve své podstatě velice odlišné, obě zodpovídají za daný okruh výchovy a vzdělávání”* (Povalačová, 2017, s. 8). Zapojení rodičů v rámci čtení může zvýšit motivaci žáků se vzdělávat mimo školní osnovy a rozšiřovat si tak obzory. Pedagogové se mohou pokusit změnit žákův postoj k literatuře, ale bez pomoci rodičů, se kterými tráví dítě většinu svého času před začátkem školní docházky i během ní, je snaha neproduktivní (Trelease, 2013).

2.3.4 Podpora osobnostního rozvoje skrze literaturu

Školní prostředí je místem, kde dítě nalézá své osobní hodnoty a učí se dovednostem, důležitým pro život. Výchova osobnostního, sociálního a morálního rozvoje by měla přispět k praktickým dovednostem, jako je nastavení si vlastních hranic, umění říkat NE a udržení si vnitřního klidu (Valenta, 2006). Odlišnosti mezi žáky, jako etnická skupina nebo druh postižení, může vést k vyřazení z kolektivu. Literatura, která si všimá těchto odlišností a pracuje s nimi, může do kolektivu tyto žáky integrovat a předat jim základy etické výchovy (Sieglová, 2004).

Abychom dokázali porozumět druhému člověku, musíme sami vědět, kdo jsme a co od sebe a ostatních očekáváme. Osobnostní rozvoj může pedagog podporovat rozvojem kognitivních funkcí, sebepoznáním, psychohygienou a kreativitou (Valenta, 2006). Tyto dovednosti je možné rozvíjet skrze literární příběhy.

Práce s psychohygienou slouží k předejití stavům úzkosti, strachu a nejistoty. Těchto dovedností lze dosáhnout skrze cvičení pozitivního myšlení, hledání pomoci v případě nouze, předcházení stresu a práce s ním, vhodná organizace času a schopnost cvičení kreativity, která posiluje práci s negativními pocity. (Valenta 2006)

Rozvoj čtenářských dovedností má vliv na rozvoj sebevědomí žáka ve škole. Dítě, které nastoupí do první třídy, může být už několik let pozadu, protože rodiče tuto dovednost u dítěte v předškolním věku nepodporovali (kap. 2.3.3). Rané získání čtenářské dovednosti žákovi ulehčuje začátek školní docházky, který má spojený s úspěchem a dobrým pocitem, že nějakých znalostí již nabyl před nástupem do školy. (Sedláčková, 2009)

2.3.5 Práce na zdravé komunikaci

Zdravá komunikace je základním pilířem pro budování upřímnějších vztahů a dovedností, bez které nelze v dnešní společnosti fungovat. Posilování komunikačních schopností v rámci verbální a nonverbální komunikace se u žáků projeví správnými řečovými schopnostmi, bohatou slovní zásobou, smysluplným vyjádřením myšlenky a sebevědomím v projevu. (Klippert, 2013)

2.3.6 Snížení patologických jevů

Práce s literaturou slouží jako prevence proti patologickým jevům. Emoční inteligence (kap. 2.4.5), rozvoj kritického myšlení, posílení sociálních dovedností (kap. 2.3.4) a celková podpora informovanosti a vzdělanosti vede k lepšímu základu pro život a podporuje žákovi silné charakteristické rysy.

Pohádky přispívají ke ztotožnění žáka s hrdinou, který prožívá podobné problémy, které se nakonec vyřeší a dobro tak zvítězí nad zlem, což dává žákovi naději na lepší zítřky. (Vágnerová, 2012)

2.4 Hrozby

2.4.1 Inflace

Kvůli inflaci hrozí menší možný rozpočet na akce a renovování vybavení školy. V zájmu je dostatek financí od ministerstva školství také v rámci mateřských škol, změnil-li se rozpočet řídicí instituce, ovlivní to chod všech finančně závislých institucí.

2.4.2 Konkurence

V Olomouci se nachází několik veřejných knihoven. Výhoda školní knihovny je její plné využívání zcela zdarma, avšak hrozbou je menší výběr literatury. Jednou z konkurencí je knihovna města Olomouce, která nabízí literaturu pro děti a mládež i literaturu pro dospělé, jediným poplatkem, který uživatel platí, je roční registrační poplatek. Zároveň knihovna pořádá během roku různé akce, které lákají čtenáře ke čtení. Mezi jejich nejnámější akce patří projekt S knížkou do života, kdy knihovna zprostředkovává aktivity v rámci celorepublikového projektu a láká tak čtenáře, aby se zapojovali a četli více knihy. (KMOL, 2024).

2.4.3 Malý zájem o kroužky

Kroužků stále přibývá a je o ně čím dál menší zájem. Se vznikem nového knihovnického kroužku hrozí rizika malé účasti z důvodu nevykazujícího zájmu a motivace kroužek navštěvovat. Škola nemusí nové kroužky dostatečně podporovat, a tak nebude dostatek prostoru a financí pro realizaci akcí a zlepšování kvalit. Volnočasové kroužky jsou zpoplatněné, a ne každý rodič si placení vícero kroužků může dovolit. Zároveň hrozí přetížení a přestimulování dítěte, kdy má žák celou řadu kroužků a nezbývá mu dostatek času na svůj volný čas. Nicnedělání a odpočinek je součástí života, v dnešním zrychleném světě lidé zapomněli na to, jak se nudit. Podpora iniciace vlastních aktivit u dětí je klíčová k hledání vlastní identity. (Ašenbrenerová, 2023)

Možností na řešení je pozice sociálního pedagoga, který by se kromě jiného zaměřoval na propagaci kroužků jako součást preventivních programů prostřednictvím osobních vztahů s žáky a komunikací s rodiči.

2.4.4 Slabá motivace

Čtení knih by mělo být zábavou. V případě, že je žák nucený k tomu, aby četl i přesto, že ke čtení nebyl vedený, a tudíž k němu nemá žádný vztah, si proces čtení neužije a bere to jako povinnost. Jakmile žák najde ve čtení zálibu a naplní potřeby, které by literatura naplnit měla, bude se ke čtení pravidelně vracet. (Trelease, 2013)

Maslow (in Procházková, 2018) mluví o hierarchii pěti potřeb. Abychom mohli dojít k dlouhodobé spokojenosti, potřebujeme naplnit základní životní potřeby, důležité pro rozvoj individuality a život ve společnosti (Obr. 4). Naše potřeby slouží jako motivace. Jestliže by byli žáci správně namotivováni, čtení by se mohlo stát jednou z jejich potřeb.

2.4.5 Nízká emoční regulace

Ve školním věku je klíčové posílení emoční inteligence, která se projevuje schopností porozumění vlastních pocitů a pocitů lidí kolem (např. schopnost omluvit se, být empatický), zároveň by měl žák dokázat o těchto pocitech mluvit. Popsat, jak se cítí a co si myslí, že to způsobilo. Jestliže se s emočním rozvojem nepracuje, hrozí riziko převahy negativních pocitů, které si žák mohl převzít z hodnocení vrstevníků či dospělého. Neumí-li tyto emoce zpracovat, mohou vést k poklesu sebevědomí a snížení vnímání vlastní hodnoty. (Vágnerová, 2012)

Žákům na prvním stupni se dotváří prefrontální kortex. Jde o část mozku, který přebírá informace a následně vyhodnocuje vhodnou reakci (Šance dětem, 2018). Jedná se o část mozku, která zodpovídá za umění se soustředit a rozhodovat, za správné fungování paměti a řídí naše sociální chování (Everesta, 2019). Jde o období, kdy je možnost s dětmi seriózně pracovat na emocích, učit se je pojmenovávat a regulovat je. Příležitostí na tuto činnost je také práce s literaturou.

2.4.6 Moderní technologie

V dnešní době knihy vystřídaly časopisy a díky internetu roste stálá popularita sledování online videí. Čím dál méně lidí otevírá fyzickou knihu a pozornost nechává narušovat sociálními sítěmi. Čtením psaného textu se zlepšuje soustředění a využívají se ve větší míře znalosti a zkušenosti, které přebíráme od literárních postav. Na rozdíl od audiovizuálního záznamu, cvičíme efektivnějším způsobem mozek. (Psychoterapie Anděl, 2020)

Informačně-komunikační technologie a jejich zavedení do škol přináší mnoho benefitů, ale jejich využívání přináší také jistá rizika. Jedním z nich je závislost a nadměrné používání, které zažene pocity nudy a smutku a jsou lehkým útekem z reality. Člověku sociální sítě a komunikace s blízkými přes internet dodává hormon dopamin, na kterém je lehké vytvořit si závislost. Rizikovou skupinou jsou žáci již od raného školního věku, kterým rodiče nenastavili hranice nebo skrze "online" svět utíkají před svými problémy. (Bachárová, 2016)

Neustálý přísun nových informací skrze moderní technologie zpomaluje rozvoj kognitivních funkcí. Populaci klesá IQ a roste procento lidí s depresemi a úzkostmi. (Stránský, 2021)

Pozornost často rozptylujeme, avšak mozek se potřebuje nudit, aby byl schopný sebereflexe. (Stránský, 2022)

3 Projekt „Písmena v pohybu”

Projekt s názvem „Písmena v pohybu” je určen pro žáky třetího ročníku prvního stupně základní školy a poskytuje žákům práci s literárním textem. Projekt bude probíhat jedenkrát týdně v období jednoho pololetí školního roku.

Projekt se zaměřuje na knihu *Písečný vlk*, od autorky Åsy Lindové (Obr. 1). Kniha je charakteristická svými otázkami zaměřenými na svět, existenci a lidské emoce, se kterými literární hrdinové musí pracovat. Projekt poskytuje žákům komplexní práci s vybranou literaturou, aktivity zaměřené na emoční rozvoj a efektivnější komunikaci.

3.1 Cíl projektu

Cílem projektu je rozvíjet osobnostní a sociální stránku žáka prvního stupně s využitím dětské umělecké literatury. Projekt se zaměřuje na naplnění afektivních cílů, tedy přijímání hodnoty, její oceňování, integrování hodnoty do vlastního žebříčku hodnot a podle toho si vytvoření vlastního postoje a životní filozofie. (Kalhous, Obst a kol., 2009)

Dílčím cílem projektu je vyvolat u žáků radost ze čtení, podpořit jejich kreativitu a navodit příjemnou atmosféru, kde se žáci budou cítit přijati a sami sebou.

Dalším dílčím cílem je implementace pozice sociálního pedagoga na školu, kde by měl roli zprostředkovatele projektu, který by se uskutečnil formou kroužků v knihovně. Knihovna je vhodným a bezpečným zázemím pro uskutečnění projektu, který může přilákat k vypůjčování knih více žáků a může tak být využit její plný potenciál.

Projekt slouží jako inspirace pro pedagogy ostatních základních škol, aby práci s literaturou zakomponovali do běžné výuky, v případě, že je to časově nemožné, zvážili kroužek s pozicí sociálního pedagoga.

3.2 Potřebnost projektu

Základní škola s literaturou pracuje pouze okrajově, v rámci volnočasových kroužků je práce spíše dobrovolná a nestrukturovaná (kap. 2.2.2). V knihovně se nachází knihy, které popisují projevy patologických jevů (např. šikana), je však na žácích, jestli si knihu přečtou a jak ji pochopí. Neprobíhá tedy žádná reflexe, která by problémy, v knize vyskytující, popsala, vysvětlila a popřípadě s ní pracovala jako s prevencí proti patologickým jevům (kap. 2.3.6).

Navrhovaný projekt má možnost žákům představit komplexní knihu, která řeší otázky existence, dobra a zla a emocí, se kterými se každý člověk potýká, ale ne každý jim rozumí. Skrze odlehčené pohádkové zpracování může sociální pedagog uskutečnit aktivity zaměřené

na dvě rozvojové oblasti, emoce a komunikační schopnosti. Tyto oblasti se v knize objevují skrytě skrze zápletky hlavních hrdinů.

Mluvené slovo a analýza literatury napomáhá dynamickému napojení mezi dospělým pedagogem a žáky, tudíž při dlouhodobé práci může dojít k navázání důvěrných vztahů, skrze které může sociální pedagog sledovat chování žáka a rozpoznat možné hrozby, příčiny a důsledky rizikového chování.

3.3 Plánování projektu

Projekt se uskuteční formou kroužku, který bude probíhat každou středu pro žáky třetího ročníku. Kroužek je určený pro 15-18 žáků. Během jednoho pololetí školního roku se uskuteční 16 čtenářských bloků. Každý blok bude trvat devadesát minut.

Tabulka č. 2: Rozvrh čtenářských bloků

3. ročník = každá středa
ZÁŘÍ = 4 bloky
ŘÍJEN = 5 bloků
LISTOPAD = 4 bloky
PROSINEC = 3 bloky

3.4 Personální zajištění projektu

K projektu je ideální odborník pro práci s literaturou, tedy absolvent učitelství českého jazyka a literatury, ale často tito učitelé bývají vytížení, proto navrhujeme, aby kroužek vedl sociální pedagog, který má k literatuře vztah, rozumí práci s literárním textem a dokáže ji využít pro osobnostní a sociální rozvoj dětí, ten by byl vedoucím kroužku (kap. 2.3.2). Byl by zodpovědnou osobou, která by měla na starost řízení činnosti kroužku a celou jeho organizaci, od komunikace s rodiči po správu financí. Sociální pedagog nemusí kroužek vést sám, ale k dispozici mu mohou být asistenti, kteří pomáhají s dohledem a přípravou materiálů. Pomáhat mohou pedagogové, žáci vyšších ročníků nebo rodiče, kteří se chtějí podívat na práci s literaturou a inspirovat se.

3.5 Financování projektu

Projekt by byl financovaný z rozpočtu školy, případně z příspěvku KRPS, který platí rodiče žáků.

3.6 Harmonogram aktivit – kniha Písečný vlk

Vybrané aktivity jsou pro cílovou skupinu třetí třídy základní školy, tedy děti od osmi do devíti let. Každý blok bude trvat devadesát minut.

3.6.1 ZÁŘÍ – blok 1

Cílem prvního bloku je seznámení žáků s ostatními členy knihovnického kroužku a s průvodcem, který kroužek vede. Hlavní náplní seznamovací hodiny bude nastavení si pravidel a aktivity s nimi spojené.

1. Aktivita Televizní pořad

Aktivita se zaměřuje na zjištění představ žáků ohledně chodu kroužku, na sdílení svých názorů hravou formou.

Cíle: Žáci dokážou reagovat na otázky. Žáci dokážou vlastními slovy popsat své požadavky a sdělit je ostatním členům kroužku. Žáci napodobují inscenaci televizního pořadu.

Časové rozmezí: 20 minut

Metoda: hra

Pomůcky: plastový mikrofon

Průběh aktivity: Po příchodu žáky požádáme, aby si sedli na židle, které jsou postavené do písmene „U“, v jedné části knihovny. Ve druhé části knihovny bude připravená Aktivita č. 2, která bude následovat. Přivítáme je na první hodině kroužku v převleku moderátora, který je uvítá v Televizním pořadu „Písmena v pohybu“. Postupně se žáků zeptá, co si myslí, že tento název znamená. Žáci vždy odpovídají do mikrofonu. Po sdělení poznatků moderátor postupně pozve jednoho po druhém před ostatní, kde proběhne „rozhovor“. Moderátor se zeptá žáků na různé otázky („*Jak se jmenujete? Odkud pocházíte? Co od tohoto pořadu očekáváte? Proč jste se do tohoto pořadu přihlásil? Co si odtud chcete odnést?*“) a žáci odpovídají. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Závěr aktivity: Poděkujeme všem za účast a popřejeme v pořadu hodně úspěchů.

Reflexe aktivity: Jednotlivě se zeptáme žáků, jak se cítili při hře a při vystupování před ostatními žáky.

2. Aktivita Hledání informací

Aktivita se zaměřuje na představení autora knihy a téma knihy.

Cíle: Žáci dokážou identifikovat název knihy. Žáci dokážou rozpoznat vizuální nápovědy.

Časové rozmezí: 20 minut

Metody: práce s obrazem, porozumění obrázkového obsahu

Pomůcky: psací potřeby, papíry, obálky s nápovědami, šátek, nádoba s pískem, plyšový vlk, mušle, křížovka

Průběh aktivity: Před první aktivitou a příchodem žáků část knihovny vyzdobíme. Na podlahu dáme šátek, na který položíme nádobu s pískem, plyšového vlka, mušle a fotku tříčlenné rodiny. Do obálek dáme jednotlivé nápovědy, díky kterým žáci zjistí informace o autorovi knihy (Příloha č. 1), které schováme po prostoru.

Žáci se po první aktivitě přesunou do druhé části knihovny. Každému z žáků rozdáme papír a tužku. Na horní polovinu budou mít za úkol napsat název knihy, který je jako první napadne, když se podívají na vystavené předměty. Poté jim vysvětlíme, že po knihovně je schovaných šest obálek, které musí každý zvlášť najít a zjistit, co se v obálce nachází. Jestliže neví, co obrázek znamená, mohou si ho jen překreslit na svůj papír a pokračovat k další obálce. U obálek s autorem, si obrázek jen složí a pokračují dále. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Závěr aktivity: Jakmile všichni žáci navštíví každé stanoviště, sednou si do kroužku. Posbíráme všechny obálky. Zeptáme se žáků, na jaké nápovědy přišli a co si myslí, že znamenají. Poté budeme rozbalovat každou obálku zvlášť a vysvětlovat informace o autorce knihy. Poté žákům rozdáme křížovku, skrze kterou zjistí jméno autorky knihy (Příloha č. 2). Nakonec představíme knihu, na kterou se v blocích budeme zaměřovat. Název knihy porovnáme s návrhy žáků. Člověk, který bude názvu nejbližší dostane sladkou odměnu. Na konci aktivity dekorace sklídíme.

Reflexe aktivity: Požádáme žáky, aby ukázaly na prstech od 1 do 10, podle toho, jak se jim aktivita zamlouvala. Číslo 10 znamená, že je aktivita velmi bavila a číslo 1, že by si ji už nezahráli. Jestliže bude někdo chtít, může se o názor podělit.

3. Aktivita Literární bingo

Aktivita je zaměřená na vzájemné poznávání.

Cíle: Žáci dokážou napsat odpovědi na otázky do vyznačených polí. Žáci dokážou pojmenovat ostatní účastníky kroužku.

Časové rozmezí: 20 minut

Metoda: hra

Pomůcky: fixy, vytištěné pracovní listy

Postup aktivity: Každý žák dostane svůj pracovní list (Příloha č. 3). V tabulce 4x4 budou napsané otázky, na které žák samostatně odpoví. Po vyplnění odpovědi žáci budou chodit po knihovně a ptát se ostatních, jaké odpovědi napsali. Každého člověka se mohou zeptat pouze na jednu otázku (nebude-li dostatek účastníků, pak na dvě otázky). Jestliže se odpovědi shodují, vybrané políčko žák přeškrtně fixou a napíše si na něj jméno člověka, se kterým se jeho odpověď shoduje. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Závěr aktivity: Aktivita končí v případě, že žák zvolá: „Bingo“. Bingo se uzná, když žák propojí dvě strany tabulky (při rozměru 4x4, vodorovné, svislé či diagonální propojení).

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jestli si pamatují nějakou odpověď ostatních účastníků. Dále jestli je napadá nějaká otázka, na kterou by se rádi zeptali, ale nebyla tam.

Pozorujeme, jak aktivita probíhala a všimáme si, zda není někdo vyčleněný z kolektivu.

4. Aktivita Jmenovky

Cíle: Žáci dokážou kreativně tvořit. Žáci si osvojují jména ostatních.

Časové rozmezí: 15 minut

Metoda: vyrábění jmenovek

Pomůcky: samolepící papíry, fixy, pastelky, nůžky, barevné samolepky

Postup aktivity: Žáci si sednou kamkoliv po knihovně a vyrobí si svou jmenovku, na kterou budou mít za úkol nakreslit své oblíbené věci, nebo co si myslí, že je pro ně charakteristické. Následně si jmenovku nalepí na oblečení tak, aby ji každý viděl. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Závěr aktivity: Po vyrobení jmenovek si sedneme na podlahu do kroužku, každý se představí a řekne, co na jmenovku nakreslil a proč.

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jestli bylo pro ně těžké vymyslet něco, co ně pro ně charakteristické.

Sledujeme zapojení žáků do aktivity a fixujeme informace, které o sobě žáci prozradí.

5. Aktivita Společná pravidla

Aktivita je zaměřená na umění spolupracovat.

Cíl: Žáci dokážou spolupracovat a dohodnout se na společných pravidlech.

Časové rozmezí: 15 minut

Metoda: práce ve skupině

Pomůcky: papíry, fixy

Postup aktivity: Na začátku řekneme žákům, že pro lehčí komunikaci v blocích si potřebujeme vytvořit nějaká pravidla, aby se nám lépe fungovalo. Tyto pravidla by si měli vymyslet sami, aby si je zapamatovali a zmínili ta pravidla, která jsou podle nich důležitá. Poté je rozdělíme na polovinu, každá skupina dostane papír a tužku a dáme jim za úkol napsat pět pravidel, která je napadají. Jakmile je budou mít vymyšlené, spojí se celá skupina lidí a společně se shodnou na čtyřech základních pravidlech, která si napíšeme nebo vizuálně znázorníme na velký papír A3. Tento papír vystavíme v knihovně, aby na něj každý viděl. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jak se jim spolupracovalo s ostatními a proč si vybrali právě tato pravidla.

Sledujeme spolupráci a atmosféru mezi žáky.

3.6.2 ZÁŘÍ – blok 2

Druhý blok se zaměřuje na pocit osamocení. Tento pocit se projevuje sociální izolací, ztrátou zájmů o koníčky a změnou nálad. (Dybdal, 2022)

1. Aktivita Čtení knihy

„Hlasité předčítání má pozitivní vliv na emocionální vývoj dítěte a formování jeho návyků číst si v dospělosti. Jde o skvělou výchovnou metodu. Přátelská atmosféra je klíčem k vytvoření sympatií vůči čtení.” popisuje Ewa Katrušáková (in Český rozhlas, 2008).

Aktivita se zaměřuje na hromadné čtení, které podporuje žakovu kreativitu (kap. 2.2.2). Spolupráce ve skupinách podporuje sociální rozvoj.

Cíle: Žáci dokážou porozumět textu. Žáci dokážou vysvětlit obsah knihy ostatním žákům. Žáci dokážou zvýraznit klíčová slova.

Časové rozmezí: 30 minut

Metody: práce s textem, hlasité čtení textu

Pomůcky: šest částí první kapitoly knihy Písečný vlk (Příloha č. 4, Příloha č. 5), obálky, tužky, papíry

Průběh aktivity: Požádáme žáky, aby si sedli na zem. Pro větší pohodlí, můžeme přinést i polštáře a deky, aby se mohli všichni pohodlně usadit a uvolnit. První kapitolu knihy rozdělíme na šest částí. Každou část dáme do obálky s číslem a schováme po knihovně. Žáky rozdělíme do šesti skupinek, každá skupinka dostane za úkol najít jednu obálku a přečíst si její obsah. Po přečtení dostane papír, na který napíše základní informace, které se v textu dozvěděli. Po dokončení postupně každá skupinka podle čísel na obálce převypráví obsah své části kapitoly. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Reflexe aktivity: Rozdáme žákům papírky a tužky. Požádáme je, aby napsali jednu větu o tom, jak se při spolupráci s ostatními cítili. Tyto papírky pedagog vybere a tím zjistí efektivitu aktivity.

2. Aktivita Imaginární kamarád

Cíle: Žáci dokážou nakreslit imaginární postavu podle své představivosti. Žáci dokážou zaznamenat charakteristiku své literární postavy na papír.

Časové rozmezí: 30 minut

Metody: asociační metoda, brainstorming

Pomůcky: bílé papíry, výtvarné potřeby, různé materiály (vlna, korálky, provázek), lepidlo

Postup aktivity: Vysvětlíme žákům, že v knize se zmiňuje zvíře Písečný vlk, kterého vidí jen postava hlavní hrdinky, je to tedy její imaginární kamarád. Proběhne brainstorming o tom, co si žáci představují pod pojmem imaginární kamarád. Žáky poté poprosíme, aby si vzali přichystané papíry a vytvořili postavu svého imaginárního kamaráda, tak, jak si ho představují. Může to být jakákoliv bytost. Kolem postavy budou mít za úkol napsat charakteristické vlastnosti, které tato postava má (např. „*V čem je dobrý? Jak mi pomáhá? Jak se jmenuje a odkud pochází? Jaké jsou jeho silné a slabé stránky?*“). (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Závěr aktivity: Po dokončení postav každý žák svého kamaráda představí. Řekne o něm základní informace a proč si vybral právě tuto postavu. Vysvětlíme žákům, že je v pořádku mít kamaráda, kterému se mohou svěřit, když je trápí nějaká situace.

Reflexe aktivity: Každý žák dostane 10 cm dlouhý bílý provázek. Černou fixou bude mít za úkol udělat čárku, podle toho, jak se během aktivity cítil. Stupnice jde od leva doprava. Tyto provázky pedagog vysbírá.

3. Aktivita Tichá kooperace

Aktivita slouží na podporu neverbální komunikace.

Cíl: Žáci dokážou neverbálně komunikovat s druhým člověkem.

Časové rozmezí: 10 minut

Metoda: hra

Průběh aktivity: Žáci si stoupnou do kolečka. Bez mluvení a pohybu si budou mít za úkol najít pohledem dvojici. Jakmile se dvojice najde, budou se muset pohledem domluvit na místě, kde se potkají. Po domluvě všichni zavřou oči, postupně se každá dvojice vydá na smluvené místo, kde se potkají. (Divadlo utlačovaných, 2018)

Závěr aktivity: Připomeneme žákům, že informace se dají sdělovat beze slov, stačí si jen všimnout toho, co nám druhý člověk chce říct. Lze často poznat, jak se cítíme, aniž bychom tuto informaci řekli slovy.

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jestli byla tichá spolupráce náročná a zda by se jim komunikovalo lépe se slovy.

4. Aktivita Poznáš emoci?

Aktivita slouží k uvědomění si rozdílu mezi verbálním a neverbálním sdělením informací.

Cíle: Žáci dokážou rozeznat emoci. Žáci dokážou zpochybnit rozdíl mezi verbálním sdělením a neverbálním sdělením.

Časové rozmezí: 20 minut

Metody: hra, inscenační scénky

Pomůcky: kartičky s protichůdnými emocemi

Průběh aktivity: Každý žák dostane jednu kartičku, na které budou dvě emoce. Jedna emoce, kterou řekne nahlas a druhá emoce, kterou tělem předvede (např. „*Přečíst: Jsem šťastný a Předvést: Jsem smutný.*”). Ostatní žáci musí poznat, jakou emoci žák předvedl. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jestli je mátna slova, která se neshodovala s pantomimou a zda bylo jednoduché poznat pocity druhé osoby.

3.6.3 ZÁŘÍ – blok 3

Třetí blok se zaměřuje na druhou kapitolu knihy, kde se v příběhu řeší téma kombinace práce a trávení volného času. Pocit nudy je stav, kdy jedinec nenalézá zájem v žádné aktivitě. Tento pocit je často vnímán jako negativní, objevuje-li se často. Krátkodobá nuda je prospěšná. Disciplína je stejně důležitá jako psychohygienu a odpočinek, během kterého dochází k regeneraci a prostoru pro nové nápady. (Jelínková, 2021)

1. Aktivita Sdělovací kolečko

Aktivita slouží k navození důvěrné atmosféry a dává žákům prostor pro sdělení svých zážitků a pocitů (kap. 2.4.5).

Cíle: Žáci dokážou formulovat své myšlenky. Žáci dokážou sdělit své pocity ostatním žákům.

Časové rozmezí: 20 minut

Metoda: rozhovor

Pomůcky: počítač, papíry, tužky, složka

Postup aktivity: Požádáme žáky, aby si sedli kamkoliv po knihovně. Do pozadí pustíme pomalou meditační hudbu a řekneme žákům, aby přemýšleli nad tím, co za minulý týden zažili, co dělali o víkendu a ať reflektují na vzniklé situace z minulého týdne. Po pár minutách hudbu vypneme a necháme je sednout do kolečka, tak, aby na sebe každý viděl. Poté bude mít každý prostor pro to sdělit, na co přišel a co všechno zažil. Ostatní žáci a pedagog se můžou doptávat. (Klippert, 2013)

Závěr aktivity: Každý si na konci aktivity vymyslí jedno předsevzetí, které by chtěl splnit do příštího týdne. Toto předsevzetí napíše na papírek, tyto papírky vybereme a dáme do plastové složky. Tato aktivita se bude každý blok opakovat a bude sloužit jako rituál.

Reflexe aktivity: Řekneme žákům, ať zavrou oči a dají před sebe ruku. Rukou budou sdělovat, jak se po aktivitě cítí. Ruka nasměrovaná dolů znamená špatné rozpoložení. Ruka nasměrovaná rovně znamená neutrální pocity. A ruka nasměrovaná směrem nahoru znamená skvělé rozpoložení.

2. Aktivita Čtení knihy

Aktivita podporuje cvičení vnímání. (kap. 2.3.4)

Cíl: Žáci si dokážou zapamatovat informace z přečteného textu.

Časové rozmezí: 20 minut

Metody: hlasité čtení, analýza textu

Pomůcky: druhá kapitola knihy (Příloha č. 6, Příloha č. 7)

Průběh aktivity: Žáci si sednou do kruhu, pedagog každému rozdá jinou část vytištěné kapitoly. Části budou rozdělené podle čísel. Postupně budou žáci nahlas číst příběh. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Reflexe aktivity: Na konci vyprávění se žáků zeptáme, jestli všemu z textu rozumí a jak se jim text četl. Zeptáme se, jak se při čtení přede všemi cítí.

3. Aktivita Dopln mezeru

Aktivita podporuje rozvoj kognitivních funkcí, především cvičení paměti a pozornosti.

Cíl: Žáci si dokážou vzpomenout na informace z příběhu a doplnit je do pracovního listu.

Časové rozmezí: 15 minut

Metody: closed text metoda, práce s textem, hledání informací v textu

Pomůcky: zkrácený text příběhu s chybějícími slovy (Příloha č. 8, Příloha č. 9), tužky, podložky

Průběh aktivity: Rozdáme žákům text s chybějícími slovy. Tato slova budou napsaná dole na papíře, jako nápověda. Žáci budou mít za úkol doplnit je do mezer tak, aby příběh dával smysl. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Závěr aktivity: Po doplnění mezer si společně zkontrolujeme správnost odpovědí. Žáci, kteří budou mít nejvíce správných odpovědí, dostanou sladkou odměnu.

Reflexe aktivity: Každý žák dostane papírovou misku a pět bonbónů. Za úkol budou mít nasypat do misky tolik sladkostí, podle toho, jak se při aktivitě cítili. Čím více bonbónů je v misce, tím je pozitivnější reakce.

4. Aktivita „Co dělám, když se nudím.“

Aktivita podporuje kreativní myšlení a sebereflexi. (kap. 2.3.4)

Cíle: Žáci si dokážou vzpomenout a vyjmenovat aktivity na dané téma. Žáci si dokážou spojit slovo „nuda“ s různými asociacemi.

Časové rozmezí: 15 minut

Metoda: brainstorming – vysvětlování asociací spojených se slovem „nuda“

Pomůcky: velký papír A2, psací potřeby

Průběh aktivity: Doprostřed místnosti rozprostřeme papír, do jeho středu napíšeme velkým písmenem slovo „nuda“. Zeptáme se žáků, jaká slova/aktivity/postavy je napadají k tomuto slovu a každý bude mít prostor na to, aby šel své slovo napsat na papír. Jakmile dojdou nápady na nové asociace, přečteme všechna slova nahlas. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Závěr aktivity: Se slovy můžeme během bloků pracovat, dávají nám rozhled o tom, jak pocit nudy žáci vnímají.

Reflexe aktivity: Na papír nakreslíme metr, který pojmenujeme „nudometr“. Na metr napíšeme tři roviny. Na dolní části metru napíšeme: „Bavím se.“. Do prostřední části napíšeme: „Je mi dobře, ale začínám se lehce nudit.“ A na horní část napíšeme: „Šíleně se nudím.“. Každý bude mít za úkol udělat čáru na metru podle toho, jak se cítí. Psaní bude anonymní, všichni

kromě toho, kdo kreslí, zavřou oči. Poté zhodnotíme výsledek. Jestliže bude většina negativních odpovědí, zeptáme se žáků, jak by jim dle možností vyhovovalo program upravit.

5. Aktivita „Ted' a tady”

Aktivita se zaměřuje na smyslové vnímání a uvědomění si důležitosti přítomného okamžiku.

Cíl: Žáci dokážou vnímat okolí skrze smysly.

Časové rozmezí: 15 minut

Metody: hra, práce se smyslovým vnímáním

Pomůcky: šátky

Průběh aktivity: Žáci utvoří dvojice. Jeden z dvojice tomu druhému zaváže oči šátkem. Vidoucí žák se snaží svému partnerovi zajistit co nejlepší hmatový zážitek. Chodí po knihovně a hledá předměty, které jsou jednoduché na rozpoznání, ale i takové, které jsou netypické. Nevidoucí vždy hádá, jaký předmět v ruce drží. Po pěti minutách se dvojice vystřídají. (Aisis, 2008a)

Reflexe aktivity: Na závěr se žáků zeptáme, jak se cítili během aktivity. Zda jim bylo příjemné vnímat okolí jen skrze hmat a sluch. Jak se cítili v roli nevidoucího, zda druhému člověku důvěřovali. Zeptáme se, jakou si myslí, že hrají smysly v životě roli. Postupně navážeme na téma psychohygieny, kdy vnímání okolí skrze smysly je jedno ze cvičení při pocitech strachu a úzkosti (kap. 2.3.4).

6. Aktivita Meditace

Cíl: Žáci dokážou popsat své pocity.

Časové rozmezí: 10 minut

Metoda: meditace

Průběh aktivity: Do pozadí pustíme opět pomalejší hudbu. Poprosíme žáky, aby se rozmístili po knihovně a zavřeli oči. Provedeme je krátkou meditací: *„Pohodlně se usadte a zavřete oči. Začněme tím, že se hluboce nadechneme a pomalu vydechneme. Dovolte si nyní uvědomit si, jak se cítíte. Jaké pocity vás dnes provázely naším blokem? Možná jste byli šťastní, smutní, nebo jste mohli cítit jiné pocity. Přijměte tyto pocity, jaké jsou, a dejte jim prostor... Zkusme se na chvíli zaměřit pouze na náš dech. Pokud vám nějaká myšlenka uteče, není to nic špatného,*

stačí se zase vrátit k našemu dechu. Nádech... Výdech... Teď, když jsme se trochu spojili se svými pocity, můžeme si položit otázku: Co bych mohl udělat, abych lépe porozuměl svým emocím? Možná to znamená mluvit s někým, kdo nám je blízký, nebo si jen udělat chvíli čas na to, abychom se v klidu zamysleli... Naše emoce jsou součástí toho, kdo jsme, a je důležité je přijmout takové jaké jsou a nepotlačovat je... Teď vás poprosím, abyste před sebe dali nataženou ruku a ukázali, jak se cítíte. Když dáte ruku dolů, necítíte se moc dobře. Když dáte ruku nahoru je vám skvěle. Když dáte ruku doprostřed, tak vám není ani nejhůř ani nejlépe, něco mezi... Děkuji. Jakmile budete připraveni, můžete pomalu otevřít oči. “ (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Reflexe aktivity: Reflexe bloku proběhne skrze náladometr, který proběhne během meditace.

3.6.4 ZÁŘÍ – blok 4

Čtvrtý blok se zaměřuje na třetí kapitolu knihy. Kapitola se zaměřuje na otázku: Kdo jsem?

Identita člověka je viditelná, tedy na první pohled zjistíme, jaké oblečení rádi nosíme, jaké jsme etické příslušnosti, jakým jazykem mluvíme, ale identita je i vnitřní, jako naše hodnoty, které zastáváme. Během života se naše identita mění s průběhem let a získaných zkušeností. Porozumění naší identity přispívá k budování sebeúcty, sebedůvěry, formuje naše životní cíle. A víme-li kým jsme, předcházíme tím konfliktům a nátlaku společnosti. (Endrštová a kol., 2015)

1. Aktivita Sdělovací kolečko

Cíle: Žáci dokážou sdělit své pocity ostatním žákům. Žáci dokážou vnímat vděčnost za jejich zážitky.

Časové rozmezí: 20 minut

Metoda: rozhovor

Pomůcky: počítač, papíry, tužky, složka

Postup aktivity: Požádáme žáky, aby si sedli kamkoliv po knihovně. Do pozadí pustíme pomalou meditační hudbu a řekneme žákům, aby přemýšleli nad tím, co za minulý týden zažili. Po pár minutách hudbu vypneme a necháme je sednout do kolečka, tak aby na sebe každý viděl. Poté bude mít každý prostor pro to sdělit, na co přišel a jak by reflektovat na svůj týden. Ostatní žáci se mohou doptávat. (Klippert, 2013)

Závěr aktivity: Vytáhneme ze složky předsevzetí žáků z minulého týdne a každý si vezme to své. Kdo bude chtít, může se podělit o to, zda své předsevzetí splnil nebo nesplnil a proč si myslí, že to tak je. Po sdělení si vezmou žáci nové papírky, na které vymyslí nové předsevzetí, které si chtějí splnit do dalšího týdne. Tyto papírky znovu vybereme a dáme do plastové složky.

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jak se cítí po aktivitě. Na prstech mohou ukázat od jedné do deseti, na jaké stupnici se nachází.

2. Aktivita „Jak bude příběh pokračovat?“

Cíl: Žáci dokážou vymyslet předpověď toho, jak bude příběh pokračovat na základě přečteného textu.

Časové rozmezí: 20 minut

Metody: práce s textem, porozumění mluvenému slovu

Průběh aktivity: Žáci si sednou do kroužku. Nahlas přečteme první část třetí kapitoly (Příloha č. 10). Po přečtení se žáků zeptáme, jak si myslí, že příběh bude pokračovat. Vyslechneme si všechny nápady, které žáky napadly, a ještě jednou je zopakujeme, aby si je všichni zapamatovali. Poté přečteme kapitolu do konce (Příloha č. 11, Příloha č. 12). Společně porovnáme předpovědi, které žáci vymysleli, se skutečným příběhem. Kdo bude příběhu nejbližší, dostane sladkou odměnu.

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jestli bylo těžké vymyslet nějaké pokračování příběhu a jestli se dokázali do hlavní postavy vžít.

3. Aktivita „Kdo jsem?“

Cíl: Žáci si uvědomují, jaké věci mají společné s ostatními žáky a v jakých jsou zase výjimeční.

Časové rozmezí: 30 minut

Metody: porozumění otázek, výběr z možných odpovědí podle svého uvážení

Pomůcky: připravené otázky, na které žáci budou odpovídat, čtyři barevné papíry (zelená, červená, modrá, žlutá), obrázky emotikonů

Průběh aktivit: V knihovně uděláme čtyři stanoviště, kam umístíme barevné papíry pro lepší orientaci. Vysvětlíme žákům, že budeme pokládat různé otázky, na které nabídneme čtyři varianty. Podle vlastního přesvědčení se žáci rozhodnou, jaká odpověď je pro ně

nejpříjemnější a na to stanoviště si půjdou stoupnout. Po přemístění se na stanoviště můžeme vést diskuzi o tom, proč daný člověk se rozhodl právě tak. Může mluvit jeden ze skupiny, nebo kdokoliv se bude chtít zapojit. Otázky můžou být od nejjednodušších po složitější a více filozofické. (Endrštová a kol., 2015)

Příklady otázek:

- *Jaké roční období máte nejradši? Kdo má rád jaro, půjde si stoupnout na zelenou barvu. Kdo má rád léto, stoupne si na žlutou. Kdo má radši podzim, stoupne si na červenou. Kdo má rád zimu, stoupne si na modrou.*
- *Jaký školní předmět preferujete? Český jazyk/Matematika/Výtvarná výchova/Hudební výchova.*
- *Kdybyste nebyli člověkem, kým byste raději byli? Kamenem/žížalou/jablkem/větrem.*
- *Co bych si raději vybral? Jít do kina/jít na sportovní zážitek/jít do cukrárny/jít do zábavního parku.*
- *Kdo vám čte pohádky? Rodič/Sourozenec/Prarodič/Nikdo mi nečte*
- *Jak tě tento kroužek baví? Moc mě baví. /Baví mě, ale občas je nuda. /Nebaví mě, ale občas je to dobré. /Nebaví mě, nudím se tu.*

Závěr aktivity: Poděkujeme všem žákům za aktivní zapojení do diskuzí. Zopakujeme, že každý člověk je individuální bytost a že se vždy máme rozhodovat podle svých pocitů a přesvědčení. Ostatními se můžeme inspirovat a zeptat se na radu. Ale my jsme my a oni jsou oni, proto bychom se neměli s nikým porovnávat.

Reflexe aktivity: Rozdáme žákům obrázky třech „smajlíků“. Jeden se bude usmívat, druhý bude mít neutrální výraz a třetí se bude mračit. Požádáme žáky, aby chvíli přemýšleli nad tím, jak se jim aktivita líbila, poté zavřou oči a ukážou obrázek, který nejlépe popisuje jejich rozpoložení.

4. Aktivita „Dopis svému budoucímu já“

Cíle: Žáci si dokážou představit sami sebe za 3 roky. Žáci dokážou zformulovat odpovědi na otázky.

Časové rozmezí: 20 minut

Metoda: psaní dopisu dle osnovy

Pomůcky: Linkované papíry, propisky, obálky

Průběh aktivity: Poprosíme žáky, aby si sedli ke stolu a každý si vzal papír a tužku. Řekneme jim, že naše identita se vyvíjí věkem a zkušenostmi a že za pár let budou mít třeba jiné cíle a budou je bavit jiné aktivity. Budou tedy teď psát krátký dopis svému budoucímu já, které se nachází v šesté třídě na základní škole, tedy za tři roky. Budeme mít připravené otázky a strukturu, aby měli žáci představu a nápad, co do dopisu napsat a nebylo to příliš náročné. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Příklady struktury:

- *Nahoru napište Milý(á) a své jméno.*
- *Nyní napište, co právě děláte. (Např. Sedím na židli/Trávím čas po škole v knihovně...)*
- *Nyní napište, co si představujete, že jste zvládly do šesté třídy. (Např. Doufám, že jsi vyhrál tu soutěž v legu. Představuji si tě, že jsi přečetl všechny Malé poseroutky.)*
- *Nyní napište, jak chcete vypadat. (Např. Nechala sis narůst dlouhé vlasy. Začal jsi nosit více červené barvy.)*
- *Nyní sobě za něco poděkujte. Vyzvednete nějakou svou silnou vlastnost (Např. Děkuji ti za to, že jsi tak statečná. Děkuji ti za to, že se tak hezky chováš ke svým kamarádům.)*
- *Dolů se se sebou rozlučte (Např. Měj se krásně. Pozdravuj maminku. Těším se na tebe.)*
- *Na konci se podepište.*

Závěr aktivity: Po napsání dopisů je jednotlivě zabalíme do obálek a nadepišeme jejich jménem. Tyto dopisy si necháme u sebe a předáme je na začátku šesté třídy, kdy budou přecházet na druhý stupeň.

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jak se při aktivitě cítili, zda bylo jednoduché představit se sebe za tři roky a jak se jim dopis psal.

3.6.5 ŘÍJEN – blok 5

Čtvrtá kapitola knihy se zabývá modřinami, které se vytváří, když děláme něco nebezpečného. V kapitole se promítají emoce statečnosti a strachu, který nám může bránit v aktivitě nebo rozhodnutí, pro které bychom se chtěli rozhodnout.

Kapitola popisuje příběh Zacharíny, která má na svém těle spoustu modřin. Mluví o nich, jako o „duhovinách“, jelikož mají spoustu barev. Většinu z nich má z jízdy na kole. Příběh pokračuje návštěvou Písečného vlka. Společně chtějí přijít na to, zda je možné sjet po hladké skále dolů na kole. Vlk říká, že nebude vědět, jestli to jde, když to nezkusí. Zacharína to vyzkoušela, ale chytlá smyk a skutálela se do písku. Z toho se jí udělala další modřina. Podle

vlka jsou to medaile za statečnost. Příběh končí tím, že jde Zacharína domů k tatínkovi a mamince na oběd, Písečný vlk mezitím schválně padá z kola, protože chce mít stejné modřiny jako Zacharína. (Lindová, 2017, s. 30-37)

1. Aktivita „Sdělovací kolečko” (viz. 3.6.3)

2. Aktivita „Statečné modřiny”

Cíl: Žáci dokážou vysvětlit, o čem čtvrtá kapitola příběhu pojednává.

Časové rozmezí: 10 minut

Metoda: porozumění textu

Pomůcky: čtvrtá kapitola knihy (Lindová, 2017, s. 30–37)

Postup aktivity: Poprosíme žáky, aby si sedli kolem nás do kolečka a nahlas přečteme čtvrtou kapitolu knihy. Kapitulu čteme srozumitelně a pomalu. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Reflexe aktivity: Po přečtení se žáků zeptáme, zda mají nějaké otázky ohledně přečteného příběhu. V případě, že je vše jasné, přesuneme se na další aktivitu.

3. Aktivita „Jak jde příběh za sebou?”

Cíl: Žáci dokážou podle paměti seřadit přečtený příběh.

Časové rozmezí: 15 minut

Metoda: interpretace textu

Pomůcky: 8 x 11 kartiček s událostmi, které se během příběhu staly (Příloha č. 13), papíry, psací potřeby

Průběh aktivity: Rozdělíme žáky do dvojic, každé dvojici dáme set kartiček s událostmi, které se v příběhu staly a každý z dvojice bude muset seřadit postupnost příběhu. Jakmile dvojice bude mít hotovo, přihlásí se. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Závěr aktivity: Aktivita končí, jakmile všechny dvojice správně seřadí události. Podle kartiček si události příběhu společně zopakujeme.

Reflexe aktivity: Žákům rozdáme papíry. Za úkol budou mít napsat na papír jedno slovo, které vystihovalo aktivitu. Tyto papíry vybereme, a tak zjistíme zpětnou vazbu.

4. Aktivita „Příběh jizvičky“

Cílem aktivity je uvědomit si, co pro nás naše těla dělají a i přesto, že nejsou dokonalá, jsou důležitou součástí toho, co jsme všechno zažili.

Cíle: Žáci si uvědomují důležitost svého těla. Žáci dokážou vyjádřit vděčnost.

Časové rozmezí: 10 minut

Metody: meditační metoda, diskuze

Průběh aktivity: Na začátku rozvedeme debatu na téma „*Modřiny a jizvičky*“. Zeptáme se žáků, zda mají někde na těle nějakou jizvu nebo modřinu. Žáci si mohou vybrat i nějaké velké znamínko nebo místo na těle, které jim třeba nepřijde dokonalé. Jakmile nějakou takovou modřinu žáci najdou, poprosíme je, aby nám řekli příběh, který k této modřině vedl. Jakmile se žáci podělí, řekneme jim, aby se chvíli na to „bolestivé“ místo podívali, nebo se jej dotkli a v hlavě mu poděkovali za to, co všechno jim umožnilo. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Závěr aktivity: Připomeneme žákům, že naše těla vznikla z lásky a pracují každou vteřinu na tom, abychom byli zdraví a pohybliví. Že naše nedokonalosti jsou jen známky příběhů a zkušeností.

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jestli pro ně bylo jednoduché místo na těle, za které jsou vděční, najít a zamyslet se nad ním.

5. Aktivita „Lev“

Cíle: Žáci si uvědomují rozdíly mezi různými emocemi. Žáci dokážou rozpoznat emoce a umí je vyjádřit pohybem.

Časové rozmezí: 35 minut

Pomůcky: počítač, čtyři kartičky s emocemi, čtyři velké papíry A3, výtvarné potřeby

Metoda: Práce s negativními emocemi

Průběh aktivity: Na začátku rozvedeme diskuzi a zeptáme se žáků, jak se chovají, když cítí různé emoce (smutek, vztek, radost, odpor, stesk, strach). Poté je poprosíme, aby si kolem sebe udělali prostor. Pustíme několik hudebních ukázek, které ukazují emoční náboje a řekneme dětem, ať předvedou emoci, která je k tomu napadá (Např. Rychlejší veselá hudba vyjadřuje štěstí. Pomalá hudba vyjadřuje smutek. Agresivnější hudba vyjadřuje vztek.) Po různých

ukázkách rozdělíme žáky do čtyř skupinek po čtyřech, každé skupině rozdáme kartičku, na které bude napsaná jiná emoce (např. Radost, strach, vztek, smutek). Poté žákům rozdáme velký papír A3 a výtvarné potřeby. Za úkol budou mít, tuto emoci přenést na papír v podobě literární postavy. Postava může být imaginární nebo skutečná, můžou jí vymyslet jméno a nějaký příběh. (Vykoupilová, Zitková, 2021)

Závěr aktivity: Po dotvoření, každá skupina odprezentuje své literární postavy. Doptáváme se na otázky k informacím, které nepadly.

Reflexe aktivity: Žáci si sednou do kolečka, jeden po druhém řeknou emoci, která u nich během aktivity převažovala.

3.6.6 ŘÍJEN – blok 6

Pátá kapitola se zaměřuje na pocit vděčnosti. Vděčnost je pocit vnitřního klidu a spokojenosti, který je potřeba v člověku pěstovat, aby lépe zvládal životní krize. Je lehké spadnout do negativních pocitů sebelítosti a zlosti. Vděčnost v těchto těžkých chvílích je cestou k nasměrování naší pozornosti na věci, které nás naplňují a které na životě milujeme. (Květoňová, 2020)

1. Aktivita „Sdělovací kolečko” (viz. 3.6.3)

2. Aktivita „Hledání slov”

Cíl: Žáci dokážou najít slova v příběhu.

Časové rozmezí: 15 minut

Pomůcky: pátá kapitola knihy (Příloha č. 14, Příloha č. 15)

Metoda: hledání slov v textu

Průběh aktivity: Každý žák dostane text s příběhem. Postupně každý žák vybere slovo z textu, které přečte nahlas. Toto slovo ostatní žáci musí v textu najít. Kdo ho najde jako první, přečte celou větu. (C&A, 2024)

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jak se při aktivitě cítili a jestli pro ně bylo jednodušší slova vybírat nebo hledat.

že3. Aktivita „Scénky”

Cíl: Žáci se dokážou vžít do rolí literárních postav a předvést scénky s ostatními účastníky kroužku.

Časové rozmezí: 30 minut

Pomůcky: pět částí páté kapitoly knihy (Příloha č. 14, Příloha č. 15)

Metoda: inscenační scénky

Průběh aktivity: Žáky rozdělíme do pěti skupin. Každé skupince dáme papír se zkrácenou verzí jiné části příběhu. Skupina si najde místo, kde budou mít prostor. Každá skupinka si připraví krátkou scénku, která znázorňuje příběh, který dostali vypsány na papíru. V každé skupině rozdělíme role a vysvětlíme, co bude mít kdo za úkol. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Rozdělení rolí:

- 1. scénka: *Zacharíně přišel dopis (postavy: Zacharína, maminka, tatínek, Písečný vlk)*
- 2. scénka: *Zacharína jde k písečnému vlkovi na čaj (postavy: Zacharína, maminka, tatínek, Písečný vlk)*
- 3. scénka: *Čaj u písečného vlka - dělání čaje (postavy: Písečný vlk, Zacharína)*
- 4. scénka: *Čaj u písečného vlka – rozhovor o bydlení (postavy: Písečný vlk, Zacharína)*
- 5. scénka: *Zacharína se vrací domů (postavy: maminka, tatínek, Písečný vlk, Zacharína)*

Závěr aktivity: Po vyzkoušení si svých scének je skupiny budou postupně hrát před ostatními žáky. Na konci se bude hlasovat o nejlepší scénku. Vítězná skupina dostane sladkou odměnu.

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jak se cítili během hraní, jestli se dokázali do rolí vžít a co pro ně bylo nejtěžší.

4. Aktivita „Hledání pokladu vděčnosti”

Cíle: Žáci dokážou najít skryté kartičky. Žáci se dokážou zamyslet nad tím, proč je důležité být za věci vděčný.

Časové rozmezí: 30 minut

Pomůcky: kartičky s nadepsanými vděčnostmi

Metody: hra, brainstorming

Průběh aktivity: Poprosíme žáky, aby si sbalili všechny věci a přesuneme se společně na venkovní hřiště. Před začátkem bloku po venkovním areálu schováme kartičky, na kterých budou napsané věci, za které je potřeba být vděčný. (Např. Slunce, voda, rodina, teplé jídlo, kamarády, možnost chodit do školy, hezké oblečení, čerstvý vzduch...). Po příchodu na hřiště upozorníme žáky na bezpečnost a poté je pustíme, ať najdou co nejvíce kartiček za 10 minut. (The learning apps, 2024)

Závěr aktivity: Jakmile budou mít žáci pocit, že už žádné nemohou najít, stoupneme si do kroužku a každý přečte postupně věci, které má na kartičce napsané. Nad každou věcí se společně zamyslíme, jak je pro nás prospěšná a proč je důležité být za ni vděčný.

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, za jakou věc jsou z celého bloku nejvíce vděční. Sdělení proběhne ústně.

3.6.7 ŘÍJEN – blok 7

Šestá kapitola se zabývá jazyky bytostí. Dokonce i zvířata a rostliny mají svoji vlastní řeč. Každý člověk má svůj jazyk lásky, kterým se dorozumívá a skrze ně navazuje lidské vztahy.

První část bloku je zaměřená na lásku a jazyky, kterými ji ukazujeme. Existuje pět jazyků lásky. Slova ujištění se projevují chválou a ujišťováním o citech. Pozornost se projevuje společnými aktivitami a tvořením vzpomínek. Přijímání darů se projevuje obdarováváním drobnostmi, které nám připomínají druhého člověka. Skutky se projevují pomáháním v domácnosti a staráním se o druhého člověka. Fyzický kontakt se projevuje objetím a pohlazením. (Malkusová, 2017)

1. Aktivita „Sdělovací kolečko” (viz. 3.6.3)

2. Aktivita „Čtení s malováním”

Cíle: Žáci dokážou nakreslit vybranou část příběhu. Žáci dokážou příběh přeformulovat do obrazové podoby.

Časové rozmezí: 30 minut

Pomůcky: dvě kopie deseti kartiček s částmi příběhu (Příloha č. 16, Příloha č. 17), 16 nakopírovaných papírů s otázkami, psací potřeby, papíry

Metody: Interaktivní čtení, kreativní myšlení

Průběh aktivity: Žáci si sednou do kolečka. Nakopírujeme dvakrát deset kartiček příběhu. Každý si vylosuje jednu kartičku s příběhem, tuto kartičku bude mít za úkol překreslit na papír. Jakmile budou mít žáci příběh nakreslený, otočí papír tak, aby na něj každý viděl. Postupně si budeme představovat jednotlivé části a ty skládat dohromady tak, aby šel příběh za sebou. U částí příběhu, které si vylosují dva lidé, kresby porovnáme a žáci společně část představí. (C&A, 2024)

Reflexe aktivity: Na konci si zopakujeme, o čem byla kapitola formou otázek, které dostane každý žák individuálně. Jakmile každý bude mít otázky zodpovězené, odpovíme si na ně všichni společně. Žák, který bude mít nejvíce správných odpovědí, dostane sladkou odměnu.

Příklad otázek:

- *Co Zacharína obvykle snídá?*
- *Kdo další rozumí zacharínštině, kromě samotné Zacharíny?*
- *Jakými jazyky mluví Písečný vlk? Vyjmenuj alespoň jeden?*
- *Jakou aktivitu spolu Zacharína a vlk vymysleli?*
- *Jakou barvu měl motýl, který vlkovi sedl na čenich?*

3. Aktivita „Jazyky lásky“

Cíle: Žáci dokážou vyjmenovat pět jazyků lásky. Žáci dokážou rozlišit jazyky lásky a uvést příklad jejich projevení.

Časové rozmezí: 30 minut

Pomůcky: papír A2, psací potřeby, lepicí papíry

Metody: inscenační scénky, porozumění hraného obsahu, práce ve skupině

Průběh aktivity: Rozdělíme žáky do pěti skupin. Každá skupina dostane téma jiného jazyka lásky: slova ujištění, fyzický kontakt, pozornost, skutky a přijímání darů. Žáci budou mít za úkol předvést scénku, která nejlépe vystihuje daný jazyk lásky. Před cvičením scének jazyky lásky vyjmenujeme a uvedeme pár příkladů. S vymýšlením scén můžeme žákům pomoci. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Závěr aktivity: Po nacvičení scén každá skupina svůj jazyk lásky předvede a ostatní budou mít za úkol uhádnout, o jaký jazyk se jedná. Pro lepší orientaci můžeme jazyky napsat na tabuli.

Reflexe aktivity: Doprostřed místnosti umístíme velký papír A2, na kterém bude nakreslené srdce. Každý žák dostane dva lepicí papíry a tužku. Za úkol bude mít napsat, co si z aktivity

zapamatoval (např. příklad projevování lásky). Tyto papírky následně každý nalepí do velkého srdce.

4. Aktivita „Ne až tak zlomené srdce”

Aktivita slouží na uvědomění si věcí, které žák v životě má a na kterých mu záleží. Tyto aspekty života mu mohou připomínat radost a pocit lásky v situacích, kdy se necítí dobře.

Cíle: Žáci dokážou vyjmenovat věci, na kterých jim záleží. Žáci si dokážou uvědomit hodnotu lásky.

Časové rozmezí: 15 minut

Metody: brainstorming, vyrábění srdcí

Pomůcky: barevné papíry, nůžky, psací potřeby, lepicí páska, papíry s potiskem obrysu srdce

Průběh aktivity: Každému žákovi rozdáme papíry a psací potřeby. Žáci si namalují na papír srdce, které si následně vystříhnou. Jakmile budou mít srdce hotová, doprostřed napíšou věci, které v jejich srdci nosí (např. osoby, koníčky, materiální věci). Řekneme žákům, že se někdy může stát, že naše srdce budou zlomená a že nás něco zabolí. Poprosíme je, aby svá srdce roztrhali nebo nůžkami rozstříhali. Poté je společně budeme lepit pomocí lepicí pásky. Po každém nalepeném kousku žák řekne, jakou věc dal zpátky na své místo. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Závěr aktivity: Po slepení všech kousků srdce žákům vysvětlíme, že i přesto, že srdce nevypadá stejně jako před roztrháním, je vcelku. Spojily ho věci, které milujeme. Když se budeme cítit nešťastní, můžeme se na srdce podívat a připomenout si věci, na kterých nám záleží a které nás dělají šťastnými a milovanými.

Reflexe aktivity: Rozdáme žákům obrys srdce na papíru. Pastelkou budou mít za úkol naplnit srdce do takové míry, jak se během aktivity cítili. Čím více vybarvené srdce, tím lepší pocit.

3.6.8 ŘÍJEN – blok 8

Osmý blok se zaměřuje na předsudky a rozvoj komunikačních schopností (kap. 2.3.5).

Šestá kapitola knihy vypráví příběh o Zacharíně, která nedokázala zůstat v klidu. Neustále musela být v pohybu, mamince a tatínkovi se však nelíbilo, když během oběda kopala nohama do stolu. Nechtěla to dělat, ale nohy jí vykopávaly samy od sebe. Po obědě šla navštívit

Písečného vlka. Zacharína mu řekla, že ji nohy neposlouchají a nemohou si dělat, co chtějí. Vlk ji na to odpověděl, že tělo potřebuje pohyb, jen dospělí zapomněli na to, že když člověk roste, všechno v něm škuje. Poté oba začali poskakovat a zpívat. Za chvíli vlk zmizel a přišli za Zacharínou rodiče, kteří se k ní přidali a strávili spolu příjemné odpoledne. (Lindová, 2017, s. 53-59)

1. Aktivita „Sdělovací kolečko” (viz. 3.6.3)

2. Aktivita „Řetězový příběh”

Aktivita se zaměřuje na rozvoj kreativního myšlení a vzájemnému naslouchání.

Cíle: Žáci dokážou formulovat věty. Žáci dokážou navazovat na příběh tak, aby dával smysl.

Časové rozmezí: 20 minut

Pomůcky: kartičky s čísly podle počtu žáků

Metody: brainstorming, rozvoj kreativního myšlení

Průběh aktivity: Žáci si vylosují čísla, podle těchto čísel si sednou vedle sebe do kroužku. Zadáme téma „Nemá cenu sedět na zadku”, které je názvem sedmé kapitoly knihy. Na toto téma budeme společně vymýšlet příběh. Příběh začneme, pokračuje žák s číslem 1. Postupně se budou přidávat ostatní žáci. Délka příběhu se odvíjí od kreativity žáků. Žáci se mohou prostřídat dvakrát, ale klidně i pětkrát. (Klippert, 2013)

Reflexe aktivity: Po ukončení příběhu se zeptáme žáků, jak se jim aktivita líbila a jestli pro ně bylo lehké vymýšlet příběh bez toho, aniž by ho měli připravený.

3. Aktivita „Čtení na čas”

Cíle: Žáci dokážou správně přečíst slova. Žáci dokážou prokázat čtenářskou gramotnost.

Časové rozmezí: 15 minut

Metody: čtení na čas, práce s textem

Pomůcky: text sedmé kapitoly knihy

Průběh aktivity: Žáci si sednou ke stolu, každému rozdáme zkrácenou sedmou kapitolu knihy. Žáci budou postupně číst tak, jak budou sedět vedle sebe. Každé dítě čte 30 vteřin. Po vypršení času spočítáme slova a zapíšeme si počet správně přečtených slov. Jakmile se každý prostřídá,

zhodnotíme, kdo z žáků měl nejvíce správně přečtených slov. Vítěz dostane sladkou odměnu. (C&A, 2024)

Závěr aktivity: Jestliže žáci nedočetou příběh dokonce, dočteme zbytek kapitoly my. Na konec jednotlivě každý žák řekne jednu větu, která charakterizuje přečtený příběh, tím se vytvoří souhrn obsahu textu. (Najvarová, 2010)

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jak se cítili během čtení na čas.

4. Aktivita „Tajný vedoucí“

Aktivita je zaměřená na práci se společenským útlakem.

Cíl: Žáci si uvědomují, jaké jsou znaky předstírání a vytváření předsudků.

Časové rozmezí: 20 minut

Metody: diskuze, práce s předsudky

Průběh aktivity: Žáci si stoupnou do kruhu a zavřou oči. Obcházíme žáky za jejich zády a jednoho člověka se dotkneme na zádech, tento žák se stává „vedoucím“. Všichni žáci otevřou oči. Vzájemně se pozorují a neverbálně se snaží zjistit, kdo je vedoucím. Vedoucí se snaží předstírat, že není vedoucím. Po chvíli řekneme žákům, ať ukážou na člověka, o kterém si myslí, že je vedoucí. Každý řekne důvod, proč na daného člověka ukázal. V druhém kole se nedotkneme nikoho a necháme žáky hádat, kdo si myslí, že je vedoucí. (Divadlo utlačovaných, 2018)

Závěr aktivity: Zeptáme se žáků, jaké projevy a znaky jim dávaly impulz k tomu určit, kdo je vedoucí.

Reflexe aktivity: Poprosíme žáky, aby zavřeli oči a pohybem vyjádřili, jak se během aktivity cítili.

5. Aktivita „Tichá pošta“

Aktivita slouží na rozvoj komunikačních schopností.

Cíl: Žáci si dokážou zapamatovat sdělenou informaci.

Časové rozmezí: 15 minut

Metoda: hra

Průběh aktivity: Žáci si sednou do řady. Prvnímu člověku zašeptáme krátkou větu, ideálně k tématu (např. „Nesud’ knihu podle obalu”). Tato věta koluje celou řadou žáků, až se dostane k poslednímu, který větu řekne nahlas a ta se porovná s úvodní větou. Můžeme zjistit, kde nastal komunikační šum. (Klippert, 2013)

Závěr aktivity: Žákům také můžeme vysvětlit, že často takto se šíří nepravé informace, tudíž jestliže informaci nemám od člověka, kterého se to týká, neměli bychom informaci sdělovat dál.

Reflexe aktivity: Žáci společně tajně vymyslí větu, která bude vystihovat to, jak se jim aktivita líbila. Žáci si sednou znovu do řady a tichou poštou informaci pošlou směrem k nám.

3.6.9 ŘÍJEN – blok 9

V osmé kapitole knihy se řeší emoce vzteku a nedostatečná komunikace, která vede k hádkám a na toto téma je i devátý blok.

1. Aktivita „Sdělovací kolečko” (viz. 3.6.3)

2. Aktivita „Co jsi se dozvěděl?”

Cíl: Žáci dokážou převyprávět příběh vlastními slovy.

Časové rozmezí: 20 minut

Pomůcky: rozdělená osmá kapitola knihy na odstavce (Příloha č. 18, Příloha č. 19), papíry, psací potřeby

Metody: interaktivní čtení, zapamatování, porozumění, interpretace textu, práce ve skupině

Průběh aktivity: Osmou kapitolu rozdělíme na odstavce a rozprostřeme po prostoru knihovny. Každý odstavec bude označený číslem. Žáky rozdělíme do čtyř skupin. Každá skupina dostane papír a tužku. Skupina si určí jednoho zapisovače, který bude mít za úkol zapisovat informace, které mu ostatní žáci předají. Poté žáci postupně budou nacházet odstavce po číslech, tento odstavec si přečtou, zapamatují a poté svému zapisovači předají informace, které se z odstavce dozvěděli. Jakmile bude mít žák zapsáno, může vyběhnout další, který najde odstavec s vyšším číslem. Takto to pokračuje, dokud si žáci nezapíší poslední část příběhu. (Čadová, 2018)

Závěr aktivity: Jakmile budou mít všichni svůj příběh přepsaný, každá skupina vybere jednoho zástupce. Čtyři zástupci pak dohromady zopakují příběh. Mohou se vzájemně doplňovat a opravovat.

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jak se jim spolupracovalo s ostatními žáky a jestli pro ně bylo náročné si příběh zapamatovat a převyprávět vlastními slovy.

3. Aktivita „Želví krunýř“

Aktivita slouží jako technika na sebeovládání při emocích stresu a vzteku (kap. 2.4.5). Jde o cvičení, které pomáhá žákům se uklidnit v ohrožující situaci. (RVP, 2019)

Cíle: Žáci dokážou rozpoznat negativní emoce. Žáci si osvojují nácvikovou techniku.

Časové rozmezí: 30 minut

Pomůcky: velké papírové tašky, nůžky, výtvarné potřeby, obrázek želvy

Metody: situační učení, diskuze, asociační metoda

Průběh aktivity: Žáci se sednou do kruhu. Zahájíme diskuzi: „*Čím je želva specifická? Víte, k čemu slouží její krunýř? Teď si představte, že tento krunýř máte a že se do něj můžete kdykoliv schovat. Při jakých situacích byste se do krunýře schovali? Jak poznáte, že se bojíte nebo, že se zlobíte?*“ Poté žákům rozdáme pomůcky a společně si vyrobíme tyto krunýře. Do tašky vystříháme tři otvory, na hlavu a obě ruce. Krunýř si žáci mohou pomalovat a udělat si ho barevný, podle svých představ. Jakmile budou mít krunýře hotové, vrátíme se do kruhu a cvičení bude pokračovat: „*Teď se každý schovejte do svého krunýře a zavřete oči. Představte si, že vás něco rozzlobilo... Nyní se společně dvakrát nedechneme a vydechneme. Nádech. Představte si, jak ten dech jde celým vaším tělem. Před hlavu, ruce, břicho, až po nohy. A teď vydechneme. A znovu. Nádech. Dech projde celým tělem. Výdech. Teď společně všichni zopakujeme: Všechno bude v pořádku. Můžu být klidný. Už se nemusím zlobit. Tady jsem v bezpečí. Jestli potřebujete být ještě v krunýři, můžete... Nyní můžete pomalu vylézt.*“ (RVP, 2019)

Závěr aktivity: Na konci aktivity žáky pochválíme.

Reflexe aktivity: Každému rozdáme obrázek želvy, tento obrázek budou mít za úkol vybarvit takovou barvou, se kterou aktivitu spojují.

4. Aktivita „Balvan“

Aktivita je zaměřená na oproštění se od tíživých emocí.

Cíl: Žáci si uvědomují situaci, která je trápí a vědomě ji nechají jít.

Časové rozmezí: 20 minut

Metoda: asociační metoda

Pomůcky: kamínky, výtvarné potřeby

Průběh aktivity: Na kamínek žáci napíší nebo znázorní něco, co je trápí, co je tahá dolů, co chtějí někomu odpustit/sobě. Přesuneme se do venkovních prostorů. Poté si kamínek vezmou do ruky a budou si uvědomovat jeho váhu. Vysvětlíme, že tento kámen něco váží a že nás brzdí, protože je těžký. Občas se té emoce nechceme vzdát, ale bez ní budeme lehčí. Poté žákům řekneme, že je na čase ho nechat jít a zbavit se toho tíživého pocitu. Kamínek tedy bezpečně odhodí nebo položí. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Reflexe aktivity: Žáků se zeptáme, jak se cítí, jak se s kamenem rozloučili a co by mu chtěli vzkázat.

3.6.10 LISTOPAD – blok 10

V deváté kapitole knihy se řeší otázka vesmíru, který je nekonečně velký a hlavní postava zažívá pocity smutku, že některým věcem nerozumí. Desátý blok se zaměřuje na komunikaci a podporu emoční inteligence (kap. 2.4.5).

1. Aktivita „Sdělovací kolečko” (viz. 3.6.3)

2. Aktivita „Sestav větu”

Aktivita se zaměřuje na uspořádání slov do správného pořadí.

Cíl: Žáci dokážou složit větu z jednotlivých slov.

Časové rozmezí: 20 minut

Metody: skládání vět do správného pořadí, diskuze

Pomůcky: papíry, psací potřeby, miska, nůžky, 3 vytištěné věty

Průběh aktivity: Vybereme tři věty z deváté kapitoly knihy. Věty musí mít více slov než je dětí ve skupině. Větu vytiskneme a jednotlivá slova vystříhneme. Každou rozstříhanou větu dáme zvlášť do misky, žákům předem řekneme, kolik slov věta má. Každému dáme papír a tužku. Jednotlivě si žáci budou vytahovat jeden lístek z misky, toto slovo si napíší na papír a vrátí ho zpátky. Žáci si losují do té doby, než složí celou větu ve správném pořadí. První člověk, který větu složí, dostane sladkou odměnu. Poté se losuje druhá i třetí věta stejným způsobem. (C&A, 2024)

Příklady vět (Lindová, 2017, s. 68-74):

- „*Na obloze zářily hvězdy a tatínek na ně ukazoval a vykládal jí, že tohle je Polárka a tamto zase Velký vůz.*”
- „*Přemýšlela o tom tak usilovně, že jí z toho málem praskla hlava, a to nebylo nic příjemného.*”
- „*Písečný vlk se jen usmál, přikývl a vesmír se na okamžik tak zmenšil, že se vešel do jiskřičky v jeho zlatém oku.*”

Závěr aktivity: Na konci si věty znovu přečteme a zanalyzujeme, co znamenají. Zeptáme se žáků, co si myslí o Vesmíru a jestli znají nějaká souhvězdí. Zeptáme se, jestli mají nějaké téma, kterému nerozumí stejně, jako hlavní postava nerozumí Vesmíru a jestli se o něj chtějí podělit.

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jak těžké pro ně bylo skládat věty z jednotlivých slov.

3. Aktivita „Společná kresba”

Aktivita je zaměřená na spolupráci a překonání překážek během komunikace.

Cíle: Žáci se dokážou dohodnout na společné kresbě. Žáci dokážou porovnat kresby a vybrat tu, která vyhovuje všem.

Časové rozmezí: 30 minut

Metody: kresba, práce ve skupině, verbální komunikace

Pomůcky: papíry, výtvarné pomůcky, velký papír A2

Průběh aktivity: Vybereme téma pro kresbu (např. přátelství). Každý žák dostane papír a znázorní na něj svoji představu o přátelství. Jakmile všichni budou mít obrázek namalovaný, sednou si žáci do kruhu a společně se domluví na tom, jak obrázky sloučit v jeden velký. Na velký papír mohou obrázky nalepit, různě dokreslovat a tvořit. Souhlasit musí vždy všichni žáci. (Aisis, 2008a)

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jaké pocity měli během aktivity, jestli se dokázali dohodnout na společném výsledku nebo někde nastal problém. Jestliže se problém vyskytl, jak ho řešili?

4. Aktivita „Sklenice klidu”

Během aktivity si žáci vyrobí užitečnou pomůcku, která může pomoci při pocitech stresu, smutku a frustrace.

Cíl: Žáci dokážou vysvětlit a navrhnout využití sklenice klidu.

Časové rozmezí: 20 minut

Metoda: vyrábění pomůcky pro zvládnání negativních emocí

Pomůcky: sklenice s uzávěrem, barvivo, třpytky, barvy na sklo, kelímky na vodu, štětce

Průběh aktivity: Žákům rozdáme sklenice, vysvětlíme, že při pocitech, se kterými si nevíme rady, je dobré mít po ruce nějakou pomůcku, která nám pomáhá se uklidnit. K tomu bude sloužit láhev, kterou si můžou jakkoliv vyzdobit. Po vyzdobení do láhve nalijeme vodu, mohou přidat také barvivo a třpytky. Sklenici pevně zavřeme. Její funkcí je jí zatřást, sledovat hladinu, jak se mění a poslouchat, jak se voda přelévá. (Thpanorama, 2024)

Reflexe aktivity: Každý dostane prázdný kelímek, do něj nalije tolik vody, podle toho, jak se během aktivity cítil a jak se mu líbila.

3.6.11 LISTOPAD – blok 11

V desáté kapitole knihy se řeší emoce studu a trémy, na které jsou zaměřené aktivity jedenáctého bloku projektu.

Desátá kapitola popisuje příběh Zacharíny, která dělá rodičům koncert, jelikož moc ráda zpívá. V tu chvíli přijede k rodičům nečekaná návštěva. Rodiče se zmíní o tom, že Zacharína ráda zpívá. Návštěva, kterou Zacharína nikdy předtím neviděla, na ni začne tlačit, aby jim dítě zazpívalo. Ona se však začne stydět a uteče na pláž. Tam potká Písečného vlka, který ji připomene, že nemusí dělat vše, co ji dospělí řeknou, jestliže je jí to nepříjemné a že je možné, že jsou sami stydliví. Zacharína se rozhodne neschovávat se, vrátí se za nimi a řekne návštěvě, že můžou začít zpívat oni a pak se přidá i ona sama. Nakonec všichni zazpívají a zbaví se strachu. (Lindová, 2017, s. 75-82)

1. Aktivita „Sdělovací kolečko” (viz. 3.6.3)

2. Aktivita „Strach z mluvení”

Aktivita se zaměřuje na trénování komunikačních schopností (kap. 2.3.5)

Cíle: Žáci dokážou vlastními slovy popsat, co pro ně strach z mluvení představuje. Žáci dokážou vyhledat v textu informace a ty předat ostatním žákům.

Časové rozmezí: 20 minut

Metody: porozumění textu, práce ve skupinách, brainstorming

Pomůcky: lepicí papírky, psací potřeby, velký papír A3

Průběh aktivity: Žáci si sednou do kolečka. Každý se postupně krátkou větou nebo slovem vyjádří, co pro něj znamená strach z mluvení a co si pod tím představí. Poté rozdělíme žáky do pěti skupinek. Ve skupinách společně žáci vymýšlí techniky nebo pomůcky, jak strach z mluvení překonat. Nápady napíší na lepicí papírky. Do knihovny přineseme velký papír A3, doprostřed papíru napíšeme slovo „TRÉMA“, žáci kolem slova nalepí papírky s vymyšlenými technikami. (Klippert, 2013)

Závěr aktivity: Nápady si nahlas přečteme a zeptáme se žáků na to, proč si myslí, že tato technika je efektivní. Papír můžeme v knihovně nechat vystavený tak, aby byl vidět a připomínat žákům, že strach z mluvení je běžný věc a jde překonat.

Reflexe aktivity: Posadíme se do kruhu, každý žák zhodnotí svůj strach z mluvení po aktivitě číslem od 1-10.

3. Aktivita „Postav se“

Aktivita se zaměřuje na práci s textem a trénování pozornosti spojené s pohybem.

Cíle: Žáci si dokážou zapamatovat vybraná slova a najít je během mluveného projevu. Žáci se dokážou vcítit do hlavní postavy.

Časové rozmezí: 20 minut

Metody: porozumění textu, hledání slov

Pomůcky: text desáté kapitoly knihy

Průběh aktivity: Z připraveného textu vybereme 5 slov, která se nejvíce v kapitole objevují: zpívat, miminko, mikrofon, Zacharína, paní. Několikrát slova zopakujeme, aby si je žáci zapamatovali, můžeme je napsat na tabuli. Žáci si vyberou z nabídky dvě slova, na která se budou soustředit. Začneme pomalu číst příběh. Jakmile žák uslyší své slovo, postaví se a zase si sedne. (Čadová, 2018)

Závěr aktivity: Po přečtení kapitoly se žáků zeptáme, v jakém kontextu se daná slova objevovala a jestli se jim dařilo dávat na slova pozor a zároveň vnímat příběh. Poté se žáků zeptáme, jakou situaci řešila hlavní postava a co by dělali na jejím místě oni.

Reflexe aktivity: V příběhu hlavní postava zpívá. Požádáme žáky, aby jednou větou nebo slovem znázornili, jak se jim aktivita líbila. Tuto větu mohou vyzpívat.

4. Aktivita „Pocitové škály”

Aktivita se zaměřuje na rozvoj sociálního rozvoje, převážně na komunikaci a rozpoznání intenzity emocí (kap. 2.3.4).

Cíle: Žáci dokážou rozpoznat emoce. Žáci dokážou ohodnotit, o jak intenzivní emoci se jedná.

Časové rozmezí: 30 minut

Metody: hra „štronzo”, práce ve skupinách, kreativní ztvárnění, diskuze

Pomůcky: kartičky s emocemi (např. tréma, zlost, smutek, radost)

Průběh aktivity: Žáci se rozdělí do čtveřic, každá skupina si vybere svého „režiséra”, ostatní tři žáci budou ztvárňovat výrazy určené emoce. Žáci si vylosují kartičku. Režisér rozdělí, kdo bude představovat jakou intenzitu dané emoce (např. radost – úsměv, malá radost, obrovská radost). Do této intenzity se vtělí celým tělem (umístění rukou, výraz obličeje). Poté budou svou emoci předvádět před ostatními žáky. První skupina se postaví vedle sebe a na slovo „štronzo”, se nehybně postaví. Ostatní žáci budou muset emoci uhodnout a hodnotit, jestli jde u všech žáků poznat a jestli vidí její stupňování. (Aisis, 2008a)

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jak se jim ve skupinám spolu pracovalo a podle čeho vybírali pocitové škály.

3.6.12 LISTOPAD – blok 12

V jedenácté kapitole knihy se řeší pocit méněcennosti. Hlavní postava nachází štěstí v pomoci ostatním lidem, kteří ji však neocenují. Blok se zaměřuje na rozvoj emoční inteligence.

1. Aktivita „Sdělovací kolečko” (viz. 3.6.3)

2. Aktivita „Klíčová slova”

Aktivita se zaměřuje na formulování hlavní myšlenky kapitoly a zachycení klíčových slov.

Cíl: Žáci dokážou formulovat hlavní myšlenku příběhu.

Časové rozmezí: 20 minut

Metody: porozumění textu a jeho hlavní myšlenky, brainstorming

Pomůcky: devět částí jedenácté kapitoly knihy (Příloha č. 20, Příloha č. 21)

Průběh aktivity: Žáky rozdělíme do dvojic. Každá dvojice dostane jinou část kapitoly. Společně si text přečtou a poté ostatním zkráceně řeknou, o čem jejich část příběhu byla. Vzájemně se mohou doplňovat. Části budou rozdělené čísly tak, aby příběh na sebe navazoval. (Čadová, 2018)

Závěr kapitoly: Na konci se žáků zeptáme, co by dělali v roli literární postavy. Nápadů mohou žáci po jednom psát na tabuli. Poté vybereme nejlepší možné odpovědi a porovnáme s chováním literární postavy.

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, co nového se z textu dozvěděli a jaká část je nejvíce zaujala.

3. Aktivita „Kdo jsi?“

Aktivita se zaměřuje na zkoumání lidských postojů a na rozvoj kreativního a kritického myšlení.

Cíl: Žáci dokážou vymyslet příběh a charakteristiku postav na základě obrázků.

Časové rozmezí: 20 minut

Metody: vymýšlení příběhů, využití fantazie

Pomůcky: vystřižené fotografie lidí z různých časopisů

Průběh aktivity: Žáci se rozdělí do pěti skupinek. Každá skupina dostane fotografii, na které se nachází lidé při různých činnostech. Každá skupina bude mít za úkol vymyslet, jaký je příběh těchto lidí. Jaké jsou povahy, jestli mají rodinu, co mají v životě rádi a v jaké životní situaci se nacházejí. Poté každá skupina své příběhy odprezentuje ostatním, ti se mohou doptávat. (Aisis, 2008a)

Závěr aktivity: Na konci aktivity se zeptáme, podle čeho usuzovali charakter a životní situaci člověka. Vysvětlíme, že často jsme ovlivněni prvním dojmem, přitom člověk může být jiného charakteru.

Reflexe aktivity: Žáci si sednou do kruhu, zavrou oči a obličejem naznačí, jak je aktivita bavila.

4. Aktivita „Koláž života“

Aktivita se zaměřuje na uvědomění si vlastní hodnoty a svých silných stránek.

Cíl: Žáci dokážou najít a ocenit své silné stránky.

Časové rozmezí: 30 minut

Metody: vytváření koláží života, diskuze

Pomůcky: časopisy, výtvarné potřeby, papíry

Průběh aktivity: Každý žák bude mít za úkol na papír vytvořit koláž svého života. Budou se především zaměřovat na to, co je v životě baví, v čem jsou dobří a jaké si myslí, že jsou jejich silné stránky. Uvedeme příklad silných stránek (např. poctivost, umění pomáhat druhým, laskavost). Na koláž mohou využít časopisy, ze kterých si vystříhnout potřebné obrázky. Žáci mají volnou ruku. Vybraná slova mohou do koláže také napsat. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Závěr aktivity: Na konci každý představí svou koláž, vysvětlí obrázky a vyjmenuje své silné stránky.

Reflexe aktivity: Rozdáme žákům papíry. Doprostřed budou mít za úkol napsat slovo, které vystihovalo to, jak se během aktivity cítili. Papíry si vybereme.

3.6.13 LISTOPAD – blok 13

Ve dvanácté kapitole se řeší závist a empatie. Blok se zaměřuje na podporu komunikačních schopností a posílení emoční inteligence.

1. Aktivita „Sdělovací kolečko” (viz. 3.6.3)

2. Aktivita „Doplňování textu”

Cíl: Žáci dokážou doplnit chybějící slova.

Časové rozmezí: 20 minut

Metoda: porozumění textu

Pomůcky: dvanáctá kapitola s vynechanými slovy (Příloha č. 22, Příloha č. 23), tužky

Průběh aktivity: Každému žákovi rozdáme kapitolu knihy. Na několika místech bude vynechané místo. Postupně žáci budou příběh číst po odstavcích. Jakmile narazí na vynechané místo, společně vymyslí slovo, které se na mezeru nejlépe hodí. Jakmile se všichni na slově shodnou, toto slovo do mezery napíšou. (C&A, 2024)

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jak se jim text s mezerami četl a jestli pro ně bylo jednoduché vymyslet slova.

3. Aktivita „Jednosměrná komunikace“

Aktivita se zaměřuje na podporu komunikačních schopností.

Cíle: Žáci dokážou napodobit obrázek. Žáci dokážou vysvětlit postup malování obrázku.

Časové rozmezí: 20 minut

Metoda: porozumění mluveného textu a jeho přeformulování do vizuální formy

Pomůcky: různé obrázky (např. domeček se zahradou, strom s jablky, čtyři panáčky), papíry, psací potřeby

Průběh aktivity: Žáky rozdělíme do dvojic. Dvojice si sedne zády k sobě. První z dvojice dostane obrázek, který musí popsat, co na obrázku je a nadiktovat druhému, jak má postupovat. Druhý z dvojice dostane čistý papír a tužku a obrázek se snaží nakreslit podle instrukcí prvního z dvojice, nesmí se na nic doptávat. Cílem je, aby se obrázky shodovaly. Role si mohou prostrídat. (Aisis, 2008a)

Závěr aktivity: Vysvětlíme žákům, že i přesto, že nám někdo vysvětluje svůj pohled na situaci, my ho můžeme vidět jinak, vzhledem k našim zkušenostem a představám.

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jak se cítili v roli toho, kdo diktuje a naopak v roli toho, kdo napodobuje.

4. Aktivita „Jak by ses cítil, kdyby?“

Aktivita se zaměřuje na podporu prosociálního chování.

Cíle: Žáci se dokážou vcítit do popsané situace. Žáci dokážou popsat, jak by se cítili.

Časové rozmezí: 30 minut

Metody: rozvoj empatie, diskuze

Pomůcky: papíry, psací potřeby, připravené otázky

Průběh aktivity: Žáci si sednou ke stolu, každý dostane papír a tužku. Budeme pokládat různé otázky a žáci jednotlivě budou na otázky odpovídat na papír. Při této aktivitě se žáci snaží vcítit do lidí, kteří dané situace mohou prožívat. S otázkami bychom měli být opatrní, měli bychom žáky a jejich životní situace znát. Po dopsání odpovědi se zeptáme žáků, jestli se chtějí o své odpovědi podělit. Na každou otázku vybereme alespoň jednu odpověď. Poté žáci vyberou otázku, která je nejvíce zaujala (např. Co bys dělal, kdybys vyhrál v loterii?). Žáci si sednou

do kruhu a společně vymýšlí, co by v dané situaci udělali. Vybrat můžeme více otázek. (Koničková, 2024)

Příklady otázek:

- Jak by ses cítil, kdyby ti ujela poslední tramvaj domů?
- Jak by ses cítil, kdybys vyhrál v loterii?
- Jak by ses cítil, kdyby ses ocitl na opuštěném ostrově?
- Jak by ses cítil, kdyby tě někdo okradl?
- Jak by ses cítil, kdybys ztratil práci?
- Jak by ses cítil, kdyby tě kamarád ignoroval a přestal se s tebou bavit?
- Jak by ses cítil, kdybys neměl rodiče?

Reflexe aktivity: Rozdáme žákům malé papíry, na ty budou mít za úkol nakreslit nějaký obrázek, který charakterizuje jejich pocity z aktivity.

3.6.14 PROSINEC – blok 14

Ve třinácté kapitole se řeší otázka existence člověka. Blok se zaměřuje na sebepoznání, práci s textem a rozvoj emoční inteligence (kap. 2.4.5).

Třináctá kapitola knihy vypráví příběh o Zacharíně a Písečném vlkovi, kteří se nudí na pláži. Zacharína si stěžuje, že se nic neděje. Vlk ji poučuje, že se neustále něco děje, i když to nevidí. Poté se na obloze objeví ohňostroj, jakmile skončí vyleze z něho šedivá krysa. Vlk Zacharíně vysvětlí, že je to Kometa, která poletuje vesmírem. Když je v klidu, je ošklivá, ale jakmile vzlétne, je nádherná. Kometa vypráví o hvězdách a vesmíru. Jakmile odejde, vlk vysvětlí Zacharíně, že chvíli zůstane na Zemi, než se zase vydá do vesmíru. (Lindová, 2017, s. 98-105)

1. Aktivita „Sdělovací kolečko” (viz. 3.6.3)

2. Aktivita „Myšlenková mapa”

Aktivita ukazuje žákům, jak se tvoří myšlenkové mapy a k čemu slouží. Myšlenková mapa pomáhá s řešením problémů při nečekaných komplikacích a je ilustrací informací. (Moralesová, 2022)

Cíle: Žáci dokážou vytvořit myšlenkovou mapu. Žáci dokážou vyhledat podstatné informace z textu.

Časové rozmezí: 30 minut

Metody: Myšlenková mapa, porozumění textu

Pomůcky: třináctá kapitola knihy, papíry, tužky, zvýrazňovače

Průběh aktivity: Vysvětlíme žákům, jak se tvoří myšlenková mapa a k čemu slouží. Rozdáme žákům text knihy. Text po odstavcích budou žáci číst. Po každém odstavci se žáků zeptáme, jaká jsou podle nich důležitá slova, která v textu najdou. Tato slova si žáci zvýrazní. Po dočtení textu rozdáme žákům papíry a psací potřeby. Doprostřed papíru si napíšeme název kapitoly: „Kometa a kosmonautka“. Žáci si zkusí vytvořit svoji myšlenkovou mapu na téma textu. Mohou použít zvýrazněná slova nebo svá vlastní. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Závěr aktivity: Myšlenkové mapy si na závěr odprezentujeme.

Reflexe aktivity: Rozdáme žákům malé papírky. Za úkol budou mít udělat myšlenkovou mapu svých pocitů během této aktivity.

3. Aktivita „Kreslení pocitů“

Aktivita rozvíjí komunikaci o pocitech a pomáhá žákům pocity popisovat a rozpoznávat.

Cíl: Žáci dokážou spojit obrázek s pocitem.

Časové rozmezí: 30 minut

Metody: vytváření obrázků, využití fantazie

Pomůcky: výtvarné potřeby, papíry

Průběh aktivity: Každý žák bude mít za úkol nakreslit obrázek, který vystihuje situaci, která v nich za poslední dobu vyvolala emoci radosti, smutku nebo zlosti. Jakmile budou mít obrázky nakreslené, obrázky se dají na jednu hromadu, zamíchají se a každý žák si vybere jiný obrázek, jiný než ten svůj. Žáci budou mít za úkol vysvětlit, jaké pocity z daného obrázku vnímají. (Koničková, 2024)

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jak se jim poznávaly pocity a jak se celkově během kreslení cítili.

4. Aktivita „Živý řetěz“

Aktivita rozvíjí umění naslouchat a uvědomění si společných znaků.

Cíle: Žáci dokážou vnímat společné znaky s ostatními účastníky kroužku. Žáci si dokážou naslouchat.

Časové rozmezí: 10 minut

Metoda: hra

Průběh aktivity: Vybereme někoho, kdo zahájí živý řetěz. Žák řekne jméno žáka, se kterým má něco společného (např. zelené tričko). Žák chytne toho prvního za ruku a řekne jméno dalšího. Takto to pokračuje do posledního žáka. Znaky se nesmějí opakovat. (Plummer, 2014)

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jestli bylo pro ně jednoduché najít společné znaky.

3.6.15 PROSINEC – blok 15

Ve čtrnácté kapitole knihy se řeší pocit strachu. Blok se zaměřuje na posílení komunikačních schopností a emoční inteligence.

Čtrnáctá kapitola knihy vypráví příběh o tom, jak se Zacharína bála tmy. Jakmile se venku setmělo, utíkala rychle domů. Písečný vlk tomu nerozuměl, jelikož se cítil ve tmě dobře. Vysvětlil Zacharíně, že strašidla nejsou, ale přiznal, že je tma dobré místo pro představy. Mozek si místo věcí, které během dne vidí, představuje jiné, více děsivé. Vlk dívce poradil, aby myslela na krásné věci, které může vidět. Zacharína to zkusila a opravdu se méně bála, dokonce si cestu domů po tmě užila. (Lindová, 2017, s. 106-110)

1. Aktivita „Sdělovací kolečko” (viz. 3.6.3)

2. Aktivita „Uhádni příběh”

Aktivita se zaměřuje na podporu kreativity u žáků.

Cíle: Žáci se dokážou vžít do role literární postavy. Žáci dokážou vymyslet příběh. Žáci dokážou znázornit příběh formou kresby.

Časové rozmezí: 20 minut

Metody: tvoření příběhu, diskuze

Pomůcky: papíry, výtvarné potřeby, patnáctá kapitola knihy

Průběh aktivity: Zeptáme se žáků, co si myslí, že se v kapitole stane podle názvu kapitoly („Zacharína a tma”). Žáci budou mít za úkol na papír kresbou znázornit příběh, který si myslí,

že se v kapitole odehraje. Jakmile budou mít žáci kresby hotové, představí své predikce a poté přečteme kapitolu knihy. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Závěr aktivity: Žáky poprosíme, aby porovnali své příběhy s autorovým. V kapitole se zmiňuje věta: „*Když se tmy bojiš, tak je nebezpečná, ale když se ji odvážíš mít ráda, taky tě bude mít ráda.*” Zeptáme se žáků, čeho se v životě bojí a jestli jsou ochotni být odvážní a zkusit tento strach překonat.

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jak se jim příběh tvořil jen na základě názvu kapitoly.

3. Aktivita „Inventář strachu”

Cíl: Žáci dokážou vnímat strach jako něco přirozeného.

Časové rozmezí: 20 minut

Metody: doplňování pracovního listu, diskuze

Pomůcky: pracovní list „Inventář strachu” (Příloha č. 24), psací potřeby

Průběh aktivity: Každému žákovi rozdáme pracovní list a psací potřeby. Vysvětlíme, že strach je často spojen s tělesnými projevy. U každého člověka se mohou projevovat jinak. Budou mít za úkol vyplnit pracovní list, zde jsou znázorněné různé reakce na strach, tyto reakce slovně popíší. Dále zakroužkují ty reakce, které u sebe pozorují, když strach pociťují. (Portál, 2020)

Závěr aktivity: Na konci proběhne diskuze. Společně si reakce pojmenujeme. Zeptáme se žáků, jaké projevy u sebe pozorují a co jim pomáhá, když pociťují strach. Můžeme jim dát rady, jak strach zvládnout. Pomáhá jít na procházku, něco tvořit, protáhnout se nebo trávit čas s lidmi, na kterých nám záleží (Hamrlová, 2020).

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jak se během aktivity cítili, jestli si dokázali vybavit situace, kdy měli strach.

4. Aktivita „Jak jdou čísla po sobě?”

Aktivita se zaměřuje na rozvoj komunikačních schopností.

Cíl: Žáci dokážou vytvořit systém, který je efektivní.

Časové rozmezí: 30 minut

Metoda: hra na čas a spolupráci

Pomůcky: kartičky s abecedou, lano, stopky

Průběh aktivity: Žáky rozdělíme do dvou skupin. Doprostřed místnosti rozmístíme lano do tvaru kruhu, dovnitř dáme kartičky s jednotlivými písmeny z abecedy. Každá skupina bude mít za úkol za co nejlepší čas se dotknout každého písmene z abecedy, tak jak jde popořadě. Žáci budou stát vně kruhu, uvnitř může být pouze jeden člověk (tedy dvě končetiny). Dotýkat písmen se mohou rukama i nohama. Skupina má za úkol domluvit se na systému, který je nejrychlejší. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Závěr aktivity: Časy si mohou skupiny několikrát vylepšit, počítat se bude ten nejlepší. Skupina, která bude mít lepší čas, získá sladkou odměnu.

Reflexe aktivity: Poprosíme žáky, aby si vybrali jedno písmeno z abecedy a na to vymysleli jedno slovo, které popisuje danou aktivitu nebo pocit, který během ní cítili.

3.6.16 PROSINEC – blok 16

Poslední blok je zaměřený na posílení komunikačních schopností (kap. 2.3.5).

Patnáctá kapitola knihy vypráví příběh o tom, jak k Zacharíně přijede na návštěvu babička. Babička Zacharíně ukáže na pláži tajně zakopaný kamínek, na kterém je napsané: BRITA. Je to jméno babiččiny babičky, která na pláži trávila jako malá spoustu času. Na kamínku je také vyrytý obrázek Písečného vlka. Zacharína se jde zeptat vlka, zda nějakou Britu znal, ten to potvrdí. Zacharína je nadšená z toho, že její prapraprababička Písečného vlka znala. Příběh končí tím, že Písečný vlk vzpomíná na Britu. (Lindová, 2017, s. 111-117)

1. Aktivita „Ostrov”

Aktivita se zaměřuje na uvědomění si pravidel společného soužití ve skupině lidí, vzájemnou toleranci a umění prosadit svůj vlastní názor.

Cíle: Žáci se dokážou dohodnout na společném projektu. Žáci se dokážou vzájemně vyslechnout.

Časové rozmezí: 60 minut

Metody: využití fantazie, vymyšlení plánu na pustém ostrově

Pomůcky: velké papíry, výtvarné potřeby

Průběh aktivity: Žáky rozdělíme do skupinek po 4-6. Každá skupina dostane velký papír a psací potřeby. Řekneme žákům, že si mají představit, že ztroskotali na pustém ostrově a musí si na něm vytvořit nový život. Za úkol budou mít vymyslet svůj vlastní ostrov, jak vypadá, jak je veliký, jak se uживí, kdo bude mít co za úkol, co všechno na ostrově postaví a jaké předměty budou k tomu potřebovat. Zapojit se musí každý, společně se dohodnou na všem podstatném i na pravidlech, které na ostrově budou dodržovat. V průběhu můžeme aktivitu narušit novými pravidly. (např. „Kolem ostrova se objevili žraloci, jak situaci budete řešit?“) (Aisis, 2008b)

Závěr aktivity: Na konci každá skupina představí svůj ostrov.

Reflexe aktivity: Zeptáme se žáků, jak jsou spokojeni se svým ostrovem a jak se jim ve skupině spolupracovalo. Co je překvapilo, zklamalo a jestli mají nějaké poznatky.

2. Aktivita „Rozloučení“

Aktivita slouží jako závěrečná reflexe kroužku a rozloučení s literárními postavami.

Cíle: Žáci dokážou vytvořit podobu literární postavy. Žáci dokážou vyjmenovat aktivity, které jsme v blocích provozovali.

Časové rozmezí: 30 minut

Metody: vyrábění literární postavy, reflexe kroužku

Pomůcky: tvrdé papíry, třpytky, kelímky na vodu, štětce, voskovky, akrylové barvy, fixy, patnáctá kapitola knihy

Průběh aktivity: Žákům rozdáme tvrdé papíry. Na papír budou mít za úkol znázornit jakoukoliv literární postavu z knihy Písečný vlk, na kterou byli bloky zaměřeny. Mohou si postavy udělat podle svých představ. Do pozadí žákům přečteme poslední kapitolu knihy. (Zdroj: Archiv autorky projektu)

Reflexe aktivity: Žáci si sednou do kruhu. Poprosíme žáky, aby každý řekl jednu aktivitu ze všech bloků, která jim utkvěla v paměti a nejvíce je bavila. Každému rozdáme papírek, na ten napíšu vztah, který nám chtějí sdělit. Týkat se může aktivit, chodu kroužku nebo čehokoliv, co mají na srdci.

Závěr

Základní škola Nedvědova s literaturou v běžné výuce pracuje a soustředí se na podporu čtecích dovedností. Školní knihovna je otevřená žákům celé školy a má velký potenciál k organizování projektů v rámci školy i mimo ni.

Hlavní přínos projektu spočívá v práci s literárním textem, který rozebírá témata zaměřená na emoční inteligenci, sociální dovednosti a komunikační dovednosti, která jsou klíčová pro osobní rozvoj a sebereflexi. Projekt poskytuje žákům užitečné nástroje pro efektivní komunikaci a porozumění emocím. Projekt je zaměřený na zážitkovou pedagogiku, která klade důraz na učení se skrze zážitky a praktické zkušenosti. Žáci se na projektu aktivně účastní jednotlivě i skupinově a podílí se na učení skrze aktivity a hry.

Jednotlivé bloky projektu jsou zaměřené na práci s literárním textem v kombinaci s aktivitami zaměřenými na rozvoj emoční inteligence a komunikačních schopností. V rámci práce s literárním textem žáci trénují paměť, kritické myšlení, vnímání, učí se formulovat hlavní myšlenky příběhu a zábavně analyzovat text. Žák se zároveň rozvíjí po osobnostní stránce. Projekt umožňuje rozvoj sociálních dovedností, sebepoznání skrze práci s emocemi a zkušenostmi. Rozvoj dítěte skrze práci s literárním textem slouží jako nespécifická prevence a umožňuje otevírat témata, se kterými se žáci pomohou ztotožnit. Literatura poskytuje nástroje k řešení nepříjemných situací, na tyto nástroje se projekt zaměřuje a rozvíjí je.

Limit projektu vnímám v jeho realizaci kvůli velkému počtu kroužků, které škola nabízí. Aktivity v projektu by mohli být vyzkoušeny ve výuce Českého jazyka a podle úspěšnosti pak dále rozšířeny na kroužek, který by mohl být otevřen pro žáky po celý školní rok. Aktivity se mohou zavést do každého ročníku základní školy a být přizpůsobeny dané věkové skupině a jejím charakteristikám. Každá skupina žáků má jiné potřeby a ty by měly být zohledněny během vytváření náplně kroužku a výběru literárního díla.

SEZNAM LITERATURY

AISIS O.S., 2008a. Aktivity na podporu OSV – Osobnostní rozvoj. *Metodický portál RVP.CZ* [online]. [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/2414/AKTIVITY-NA-PODPORU-OSV---OSOBNOSTNI-ROZVOJ.html>

AISIS O.S., 2008b. Zlaté aktivity III. *Metodický portál RVP.CZ* [online]. [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/2433/zlate-aktivity-iii..html?rate=5>

AŠENBRENEROVÁ, Ivana, 2023. Přestimulované děti. Nepřehánějte to s kroužky, dítě potřebuje i lenošit. Kolik je tak akorát? *Maminka* [online]. [cit. 2024-03-10]. Dostupné z: <https://www.maminka.cz/clanek/prestimulovane-deti-neprehanejte-to-s-krouzky-dite-potrebuje-i-lenosit-kolik-je-tak-akorat>

BACHÁROVÁ, Gabriela a Michal MIOVSKÝ, 2016. Tráví dítě pět až šest hodin denně na internetu? Pozor na vznik závislosti. *Šance dětem* [online]. [cit. 2024-03-11]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/travi-dite-pet-az-sest-hodin-denne-na-internetu-pozor-na-vznik-zavislosti>

BENÁTSKÁ, Miluše, 2008. Projekt spolupráce MŠ a ZŠ. *Metodický portál RVP.CZ* [online]. [cit. 2024-02-11]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/2490/projekt-spoluprace-ms-a-zs.html>

C&A, 2024. *Čtecí hry a aplikace pro děti na prvním stupni*. [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.c-and-a.com/eu/cz/shop/cteci-hry-a-aplikace>

ČADOVÁ, Jana, 2018. Rozvíjíme čtenářské dovednosti. *Metodický portál RVP.CZ* [online]. [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/j/21860/ROZVIJIME-CTENARSKE-DOVEDNOSTI.html>

ČERNOUŠEK, Michal, 2019. *Děti a svět pohádek: Kouzlo vyprávěného slova*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1434-2.

DIVADLO UTLAČOVANÝCH, 2018. Emoční management: Aktivity a hry. *Podpora inkluze* [online]. [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.podporainkluze.cz/wp-content/uploads/2021/02/EMO-hry-aktivity.pdf>

DYBDAL, Anne-Sophie, 2022. Fun activities for children: Combatting loneliness. *Save the Children* [online]. [cit. 2024-03-24]. Dostupné z: <https://www.savethechildren.org.uk/blogs/2022/combating-loneliness-with-your-children>

- ENDRŠTOVÁ, V. a kol. Variant a British Council, 2015. Fáze 1 - Já - identita a kultura – 1. část. *Metodický portál RVP.CZ* [online]. [cit. 2024-03-21]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/g/19943/FAZE-1---JA---IDENTITA-A-KULTURA---1-CAST.html>
- EVERESTA, 2019. *Prefrontální kortex*. [online]. [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: <https://www.everesta.cz/hr-slovník/prefrontalni-kortex>
- HAMRLOVÁ, Markéta, 2020. *10 tipů, jak lépe zvládnout úzkost a strach*. [online]. [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: <https://www.marketahamrlova.cz/10-tipu-jak-lepe-zvladnout-uzkost-a-strach/>
- JELÍNKOVÁ, Barbora, 2021. Podle odborníků je prospěšné cíleně do svých životů zařadit „nudné chvíle“. *100+1 Zahraniční zajímavosti* [online]. [cit. 2024-03-20]. Dostupné z: <https://www.stoplusjednicka.cz/podle-odborniku-je-prospesne-cilene-do-svych-zivotu-zaradit-nudne-chvilky>
- KALHOUS, Zdeněk a Otto OBST a kol., 2009. *Školní didaktika*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-571-4.
- KLIPPERT, Heinz, 2013. *Nápadník aktivit pro trénink komunikace a komunikačních kompetencí*. Brno: Edika. ISBN 978-80-266-0126-5.
- KNIHOVNA MĚSTA OLOMOUCE (KMOL), 2024. *O knihovně*. [online]. [cit. 2024-01-29]. Dostupné z: <https://kmol.cz/knihovna/oddeleni/>.
- KONÍČKOVÁ, Jaroslava, 2024. Hry na rozvoj empatie u dětí. *Eduworld*. [online]. [cit. 2024-03-28]. Dostupné z: <https://eduworld.sk/cd/jaroslava-konickova/5878/hry-na-rozvoj-empatie>
- KROUS, Bohuslav, 2008. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-383-3.
- KVĚTOŇOVÁ, Andrea, 2020. Proč a jak pěstovat vděčnost. *Linka bezpečí*. [online]. [cit. 2024-02-20]. Dostupné z: <https://www.linkabezpeci.cz/-/proc-a-jak-pestovat-vdecnost>
- LINDOVÁ, Āsa, 2017. *Písečný vlk*. Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.
- MALKUSOVÁ, Tereza, 2017. Naučte se mluvit 5 jazyky lásky. *Aitom*. [online]. [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: <https://www.aitom.cz/co-je-noveho/naucte-se-mluvit-5-jazyky-lasky>

MIKOŠKA, Petr, 2016. *Vzdělávání zaměřené na studenta*. Červený Kostelec: Pavel Mervart. ISBN 978-80-7465-249-3.

MORALESOVÁ, Jade, 2022. K čemu slouží myšlenková mapa - naučte se digitální způsob organizace nápadů. *MindOnMap* [online]. [cit. 2024-03-28]. Dostupné z: <https://www.mindonmap.com/cs/blog/what-is-a-mind-map/>

NAJVAROVÁ, Veronika, 2010. Čtenářské strategie žáků prvního stupně základní školy. *Pedagogická orientace* [online]. Roč. 20, č. 3, s. 49-65 [cit. 2024-03-26]. ISSN: 1805-9511. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/pedor/article/view/1378/1018>

PORTÁL, 2020. *Nejlepší hry do kapsy* [online]. [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: https://obchod.portal.cz/knihy/plisty/nejlepsi_hry_do_kapsy.pdf

POTMĚŠILOVÁ, Petra a kol., 2013. *Sociální pedagogika v teorii a praxi*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 978-80-244-3831-3.

POVALAČOVÁ, Iveta, 2017. *Strategie spolupráce rodiny a školy* [online]. [cit. 2024-03-29]. Diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta. Dostupné z: <https://library.upol.cz/arl-upol/cs/csg/?repo=upolrepo&key=66891900184>

PLUMMER, Deborah M., 2014. Skupinové hry pro rozvíjení sebeúct dětí: Sebepoznání. *Metodický portál RVP.CZ* [online]. [cit. 2024-03-28]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/r/PBC/18259/SKUPINOVE-HRY-PRO-ROZVIJENI-SEBEUCTY-DETI-SEBEPOZNANI.html>

PÖTHE, Peter, 2008. *Emoční poruchy v dětství a dospívání: Psychoanalytický přístup*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2131-6.

PROCHÁZKA, Miroslav, 2012. *Sociální pedagogika*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-7671-2.

PROCHÁZKOVÁ, Tereza, 2018. Teorie motivace podle Maslowa. *Mentem: trénujte svůj mozek*. [online]. [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://www.mentem.cz/blog/teorie-motivace/>

PSYCHOTERAPIE ANDĚL, 2020. *Děti méně čtou, ovlivní to nějak jejich zdravý vývoj?* [online]. [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://www.psychoterapie-andel.cz/deti-mene-ctou-ovlivni-to-nejak-jejich-zdravy-vyvoj/>

RICHTROVÁ, Barbora, 2016. Moderní technologie – ano či ne? *Asociace klinických logopedů České republiky*. [online]. [cit. 2024-03-30]. Dostupné z: <https://www.klinikalogopedie.cz/index.php?pg=aktuality&aid=1166>

RVP, 2019. *Zvládání vzteku*. [online]. [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: https://clanky.rvp.cz/wp-content/uploads/prilohy/22316/metodika_dobry_zacatek_zvladani_vzteku.pdf

SEDLÁČKOVÁ, Daniela, 2009. *Rozvoj zdravého sebevědomí žáka*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-6235-7.

SIEGLOVÁ, Naděžda, 2004. Česká literatura pro děti a mládež na přelomu tisíciletí: Několik reflexí. *Universitas – revue Masarykovy univerzity* [online]. Č. 3. [cit. 2024-03-03]. ISSN 1212-8139. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/universitas/article/view/1933/1550>

SOJÁK, Petr, 2017. *Osobnostní a sociální rozvoj aneb Strom, mozaika a vzducholoď*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4517-6.

STRÁNSKÝ, Martin. J., 2021. *Ako nás ničia technológie*. In: YouTube [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=3YwHvf9fJXU>

STRÁNSKÝ, Martin. J., 2022. *Mozek se potřebuje NUDIT*. In: YouTube [online]. [cit. 2014-03-30]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=cm_8_kjukUA

ŠANCE DĚTEM, 2018. *Attachment a emocionální vývoj dítěte pohledem neurovědy*. [online]. [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/attachment-emocionalni-vyvoj-ditete-pohledem-neurovedy>

THE LEARNING APPS, 2024. *Výuka zábavných aktivit vděčnosti pro děti* [online]. [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://www.thelearningapps.com/cs/fun-gratitude-activities-for-kids/>

THPANORAMA, 2024. *14 Aktivit k práci Emoce u dětí a dospívajících* [online]. [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://cs.thpanorama.com/articles/psicologa-educativa/14-actividades-para-trabajar-las-emociones-en-nios-y-adolescentes.html>

TRELEASE, Jim, 2001. *The Read-Aloud Handbook*. In: YouTube [online]. [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=RSbs0sLAjs8>.

VALENTA, Josef, 2006. *Osobnostní a sociální výchova a její cesty k žákovi*. Kladno: AISIS o. s. ISBN 80-239-4908-X.

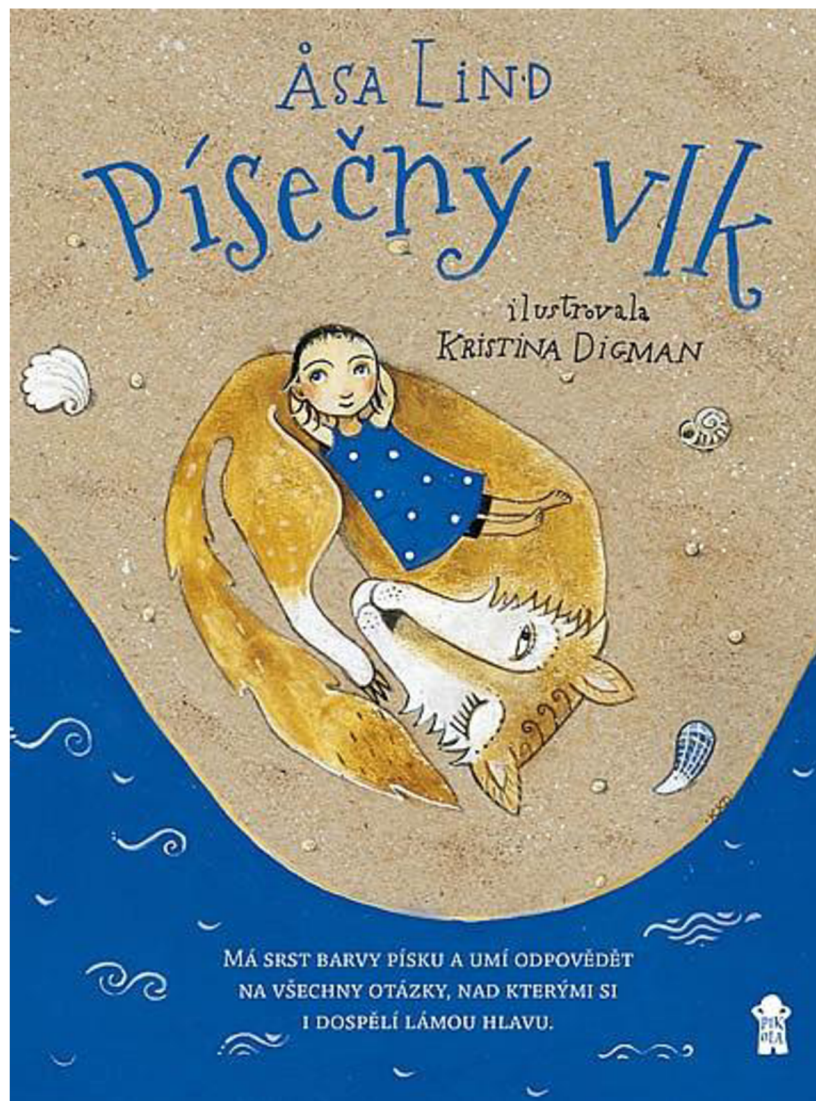
VÁGNEROVÁ, Marie, 2012. *Vývojová psychologie: Dětství a dospívání*. Praha: Karolinum. Univerzita Karlova. ISBN 978-80-246-2153-1.

VYKOUPILOVÁ, Hana a Helena ZITKOVÁ, 2021. *Připravte děti na život: Rozvoj soft skills pro každého*. Praha: Bizbooks. Univerzita Pardubice. ISBN 978-80-265-1013-0.

ZŠ NEDVĚDOVA, 2016. *O škole* [online]. [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://www.zsnedvedova.cz/o-skole/>

PŘÍLOHY

Obr. 1 (kniha Písečný vlk)

Zdroj: DATABAZEKNIH, 2024. *Písečný vlk* [online]. [cit. 2024-04-16]. Dostupné z:

<https://www.databazeknih.cz/knihy/pisecny-vlk-362260>

Obr. 2 (ZŠ Nedvědova)

Zdroj: HORAK, Milan, 2016. Základní škola a Mateřská škola Nedvědova 17. [online]. [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://1url.cz/uu6sq>

Obr. 3 (knihovna)

Zdroj: Archiv autorky projektu

Obr. 4 (Maslowa hierarchie potřeb)

Zdroj: PROCHÁZKOVÁ, Tereza, 2018. Teorie motivace podle Maslowa. *Mentem: trénujte svůj mozek*. [online]. [cit. 2024-03-03]. Dostupné z: <https://www.mentem.cz/blog/teorie-motivace/>

Příloha č. 1 (indicie k zjištění autora)

1958

Zdroj: WIKIPEDIE, 2024. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana

Příloha č. 2 (křížovka)

1. Jak se jmenuje pohádková dívčí postava, která měla ráda červenou barvu?
2. Kdo pomáhal sedmi trpaslíkům?
3. Jak se jmenuje kamarád Pata?
4. V jakém království vládla Elsa?
5. Kolik prasátek šlo v řadě za sebou?
6. Z čeho byla vyrobená chaloupka, kde žili Jeníček s Mařenkou?
7. Z jaké zeleniny vznikl kočár v pohádce O popelce?

Zdroj: Archiv autorky projektu

Příloha č. 3 (literární bingo)

Ve které pohádce hraje vlk?	Čteš rád/a?	Kolik je v pohádce o Sněhurce trpaslíků?	Jaké je tvoje nejoblíbenější zvíře?
Máš bratra nebo sestru?	Kdo se v pohádce píchne do prstu a usne na sto let?	Čeho se bojíš?	Kdo ti čte před spaním?
Chodíš do městské knihovny?	Co se stalo s Jeníčkem a Mařenkou?	Jaká je tvoje nejoblíbenější barva?	Jaká je tvoje oblíbená pohádka?
Kolik je prasátek v pohádce O prasátkách?	Jakou barvu má hvězda, kterou má princezna na čele?	Dlouhý, široký a (doplň)	O pejskovi a (doplň)

Zdroj: Archiv autorky projektu

Příloha č. 4 (první kapitola knihy rozdělená na šest částí - 1. část)

1

Zacharína bydlela s maminkou a s tatínkem v domečku na břehu moře. Domeček byl maličký, ale moře velikánské, a v moři se dá koupat - tedy aspoň v létě. A teď bylo léto, svítilo sluníčko a bylo teplo, a Zacharína se chtěla koupat. Nastala ale potíže. Nesměla se koupat sama a tatínkovi se zrovna nechtělo jít s ní na pláž.

„Ted' právě nemám čas," prohlásil. „Musím si přečíst noviny, chápeš?"

A pak se uvelebil v houpací síti a začal šustit velikánskými novinami. Byly tak velké že za nimi tatínek skoro celý zmizel jako pod dekou.

Vyčuhovaly mu zpod níh jen nohy.

2

To jsou ale hrozně protivné nohy, pomyslela si Zacharína. Protivné tatínkovské nohy, které se nechtějí jít koupat. „Já tedy rozhodně na pláž půjdu," řekla. „Jojo," zahučel tatínek. „Já tam totiž vyhrabu díru," pokračovala Zacharína. „Do písku a bude to past, a ty do ní spadneš." „To je ale báječné," odpověděl tatínek a dál šustil novinami. Zacharína pochopila, že jí vůbec neposlouchal. Tohle totiž říkal vždycky, když neposlouchal - To je ale báječné! „Ne!" vykřikla. „Není to báječné! Je to děsné!" A pak sešla na pláž a začala rukama vyhrabávat v písku díru. Písek byl nejdřív světlý, suchý a horký, ale hlouběji vlhký, tmavý a chladivý. Zacharína si lehla na břicho a nakoukla do díry.

Ta je ale hluboká! Past se jí povedla. Dokonce jí začalo být trošičku líto, že tatínek se bude muset do té hluboké, strašlivé díry zřítit. Ale dobře mu tak, pomyslela si a ještě třikrát hrábla. A v tu chvíli se to stalo.

4

„Chápu," pokývalo pomalu hlavou a Zacharína poznala, že je to kluk. „To ty jsi vyhrabala tu díru," pokračovalo zvíře. „Počkat, tak to jsi určitě jezevec, víd?" Zacharína se neodvažovala říct ano ani ne, a tak mlčela. Zvíře vzdychlo. „Takové divné stvořeníčko," řeklo pak. „Hrabe jako jezevec, ale mlčí jako ryba." Odrazilo se a vyskočilo z díry - čtyři nohy, tělo a pohupující se ocas. Přitápalo k Zacharíne. Holčička se schoulila a pomyslela si: Pomoc, sežere mě! Ale zvíře nic takového neudělalo. Jen jí celou důkladně očichalo. Zacharína si nemohla pomoci a dala se do smíchu - hrozně to totiž lechtalo! „Aha, ty řehtáš," prohlásilo zvíře. Tak to jsi určitě kůň. Nebo jsi kdákala? Tak to budeš slepice." Zvíře naklonilo hlavu a přemýšlelo. „Ale slepice bys byla dost legrační, nemáš totiž peří," řeklo pak. „Na mou duši a na moje uši, ty jsi mi ale divné zvíře." To už Zacharína dál mlčet nedokázala. „Já nejsem žádná slepice!" vykřikla. „Jsem člověk!"

5

Zvíře se zazubilo tisíci ostrými zuby, bílými jako mušle. „Vždyť to říkám!" zvolalo pak. „Hrozně divné zvíře!" Pak se rozvalilo na písek vedle Zacharíny. Písečné tělo se na slunci třpytilo jako zlato. „Já jsem Písečný vlk," řeklo. „Dobrý den, dobrý den! Jsem neobyčejně vzácný a k tomu i neobyčejně krásný, nemyslíš?" Zacharína tak úplně nevěděla, co si má myslet. S žádným písečným vlkem se ještě neseťkala. Nebyla si jistá, jestli má hrozný strach, nebo hroznou radost. „A co jíš?" zeptala se opatrně. „Nejíš náhodou... lidi?" „Lidi? Kdepak, fuji!" odpověděl Písečný vlk. „Většinou se živím slunečním nebo měsíčním světlem, z měsíčního světla vždycky hrozně zmoudřím. Já totiž vím úplně všechno." „Všechno na celém světě?" divila se Zacharína. „Všechno na všech světech, všechny odpovědi na všechny otázky," přikývl Písečný vlk. Zacharína se pokusila vymyslet nějakou opravdu těžkou otázku, na kterou by ten vychloubačný vlk nedokázal odpovědět. Něco o vesmíru nebo tak. Nebo o mraveništích. Ale když otevřela pusu, vyklouzla jí z ní docela jiná otázka. „Proč..." začala.

Zdroj: LINDOVÁ, Āsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 5–12. Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 5 (první kapitola knihy rozdělená na šest částí - 2. část)

3

V díře se něco pohnulo. Zacharína to ucítila docela zřetelně a rychle ruku vytáhla. Ano, dole opravdu něco je! Úplně dole, na dně. Kroutilo se to v písku, vrtělo se to - a teď něco začalo vylézat ven! Bylo to černé a maličko se to lesklo. Zacharína okamžitě poznala, co to je. Byl to čenich. Čenich čenichal a větřil, hrabal a funěl. „Tati!“ vykřikla Zacharína. „V mojí díře je čenich a je živý!“ „To je ale báječné,“ šustil tatínek novinami daleko v houpací síti. Báječné? Tím si Zacharína opravdu nebyla jistá. Hodně to záleželo na tom, na jakém zvířeti je čenich přirostlý, a co když je to zvíře v díře divoké? Čenich vykoukl ještě o trochu víc a pak ještě o kousíček. Zacharína ucouvla a zatajila dech. To zvíře leze ven! Škrábalo a šustilo v díře a pak se nad její okraj vynořila hlava... Co je to za zvíře? Rozhodně to nebyl pes, i když se trochu podobalo vlčákovi, ale jen trošku, a vypadalo tak nějak mnohem divočeji. A srst nemělo huňatou, spíš jako písek, jako zlatožlutý pouštní písek. Zvíře se rozhlédlo kolem a pochopitelně si Zacharíny všimlo.

6

„Proč musí tatínek číst noviny?“ „Ha! To je jednoduchá otázka,“ odpověděl Písečný vlk. „Je začarovaný, to je ti přece jasné!“ „Začarovaný?“ opakovala Zacharína. „Ano, nebo něco jako zhypnotizovaný,“ vysvětloval Písečný vlk. „Oči se mu jakoby přilepily na noviny, na ta malá černá písmenka, a on se teď od nich nemůže odtrhnout.“ Zacharíně se tahle odpověď vůbec nelíbila. Nechtěla, aby tatínek zůstal až do konce života uvězněný v novinách.

„Neboj se,“ utěšoval ji Písečný vlk. „Já ho vysvobodím.“ Vyskočil a rozběhl se pryč. Uháněl jako vířící písečná bouře přímo k domu a houpací síti a vytrhl tatínkovi noviny z ruky. Jednotlivé stránky vzápětí odplachtily nad moře jako velcí ptáci. Tatínek vypadl z houpací sítě, dopadl na zem a pomyslel si: Cože? Vlk?

„Zacharíno!“ zavolal. „Dostal jsem úžeh! Musím se vykoupat!“ „Konečně,“ zaradovala se Zacharína.

Moře bylo rozlehlé a modré a koupali se v něm dlouho - dokud jim nesvraskala kůže na prstech.

Pak šli domů, pili čaj, hráli karty a šidili, jen když to bylo nezbytně nutné. V jamce v písku na pláži pořád ležel Písečný vlk a přemýšlel - o lidech, o tatíncích a o jiných prapodivných zvířatech.

Příloha č. 6 (druhá kapitola knihy – 1. část)

U Zacharíny v domečku nedaleko moře bylo ráno. Zacharína seděla s maminkou u snídaně. Jedla pomalu, ale maminka rychle. Kaši do sebe skoro házela, protože hrozně spěchala do práce. „Mami," řekla Zacharína. „Zahrajeme si na schovávanou?" „Teď ne! Nemám čas, musím na autobus!" řekla maminka. Zavolala ahoj a pusy, uvidíme se večer, a pak už byla pryč, na cestě do práce. Zacharína šla tedy za tatínkem. Seděl v pracovně u psacího stolu.

Před sebou měl hromady papírů a tlusté knihy. „Tati," řekla Zacharína. „Nepůjdeme spolu dneska na ryby?" „Prosím tě, Zacharíno, teď mě nech, musím pracovat," odpověděl tatínek. „Mám hrozně důležité věci na práci, chápeš?" „Ryby jsou přece také důležité," odsekla Zacharína.

„Jo, jo, ale teď ne, teď pracuju," řekl tatínek. „Jdi si hrát ven." Zacharína vztekle oddusala pryč. Práce, práce, práce! Pořád to samé dokola, jen práce a práce. Dupala celou cestu z domu až na dvůr. Ale tam, právě když procházela pod jabloní, ji něco napadlo. Písečný vlk! Jestlipak je ještě pořád na pláži? Ten určitě dělá samé zábavné věci, jen ty správné a důležité. Zacharína seběhla po cestičce, která vedla mezi jalovci a kameny na pláž. Ano, sedí tam! Zlatě se třpytí, uši má nastražené a čenich natočený k moři, je nehybný jako socha z písku. Ale je živý, to je poznat, protože mrká.

„Ahoj," řekla Zacharína a vylezla na kámen. „Ahoj," odpověděl Písečný vlk a stěží přitom pohnul hlavou. „To jsi dupala ty?" „Ano, vši silou," přikývla Zacharína. Seskočila z kamene a začala poskakovat dokola kolem Písečného vlka. Nejdřív po jedné noze, pak po druhé a nakonec se skulila na zem. „To je taková otrava," prohlásila a udělala v písku andělíčka. „Všichni pořád jen pracují a pracují a nikdo nemá na nic čas!" „Já taky pracuju," namítl Písečný vlk. „Vždyť nic neděláš," podivila se Zacharína. „Jen sedíš a ani se nehneš!" Vstala a zkusila udělat stojku. Bylo to dost těžké. „Ovšemže pracuju," řekl Písečný vlk. „Dřu se jako kůň. Už jsem se skoro upracoval k smrti, to přece vidíš, ne?" „Vždyť ale nic neděláš," nechápala Zacharína a udělala kotrmelec. „Přesně tak," přikývl Písečný vlk. „Nedělám nic, a ta práce se jmenuje nicnedělání. Je to ta nejtěžší práce na světě." Smutně povzdechl. „Vůbec nemám tušení, jak to zvládnou," pokračoval. „Je to tak těžké!"

„Mohla bych ti pomoci," navrhla Zacharína a posadila se vedle Písečného vlka. „Řekni mi jak." Písečný vlk jí to ukázal a Zacharína ho začala napodobovat. Brzy pochopila, že Písečný vlk měl pravdu. Nicnedělání bylo opravdu obtížné.

Zdroj: LINDOVÁ, Åsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 14–20). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 7 (druhá kapitola knihy – 2. část)

Muselo se sedět úplně bez hnutí a nesmělo se naprosto nic dělat. Nesmělo se mluvit, kroutit prsty u nohou ani vrtat prstem v písku. Celou dobu se prostě nedělalo nic! Zacharína seděla bez hnutí tak dlouho, až jí z toho rozbolelo celé tělo. Začala vzdychat a sténat; a právě když měla pocit, že už nedokáže dál pracovat ani vteřinu, Písečný vlk se protáhl. „Konečně!“ zvolal. „Konečně jsme hotoví!“ „To je k neuvěření, kolik jsme toho dneska zvládli udělat,“ pokračoval. „A jak nám to šlo hezky od ruky! To je hned vidět, že jsme na to byli dva!“ Zacharína se také protáhla. To bylo příjemné!

„Ach jo, pracovat je hrozná práce,“ vzdychla. „To ano, ale teď už máme volno,“ odpověděl Písečný vlk. „To je vlastně smysl téhle práce - že pak máš radost, můžeš odpočívat a dělat si, co chceš!“ Zacharína vyskočila. Přesně věděla, co bude dělat, až bude odpočívat. Na pláži hezky uklidí. Možná i přestaví nábytek? To je skvělý nápad! Přestaví všechny kameny! „Stojí tu jen tak halabala, nezdá se ti?“ řekla. Písečný vlk s ní souhlasil. Kameny ležely na písku opravdu neúpravně. Určitě jim jen prospěje, když budou pěkně vyrovnané. A tak Písečný vlk a Zacharína začali přesouvat velké i malé kameny. Kutáleli je a postrkovali, vláčeli a nosili, vzdychali a prozpěvovali si: Huja, huja, my se máme, my kameny posouváme!

Když skončili, byly všechny kameny krásně srovnané a pláž vypadala mnohem líp. A právě když Zacharína ukládala na místo ten poslední, objevili se nahoře na cestičce maminka s tatínkem. Písečný vlk zamrkal, zatřpytil se a zmizel jako písečný vír ve vodě. „A co dál?“ zavolala Zacharína. „Jak dál?“ nechápal tatínek. „Chci říct... co teď?“ opravila se Zacharína. „Co teď?“ „Přesně tak,“ ozvala se maminka. „Teď! Teď už mám pro dnešek práci hotovou.“ „Já taky,“ dodal tatínek. „A já taky,“ prohlásila Zacharína.

„Přestěhovala jsem všechny kameny a srovnala je.“ „No teda, tolik práce!“ podivil se tatínek. „Žádná práce to nebyla,“ vysvětlovala Zacharína. „Kameny jsem přestěhovala až po práci, když jsem měla volno.“ Maminka přikývla a snažila se tvářit, že to chápe, ale nechápala samozřejmě nic. „Poslyš, Zacharíno,“ řekla, „teď si můžeme zahrát na schovávanou, jestli chceš.“ „Nebo můžeme jít na ryby,“ přidal se tatínek. „Já mám totiž taky čas.“ Zacharína ale nechtěla hrát na schovávanou ani jít na ryby. Chtěla ukázat mamince a tatínkovi, co v té své těžké práci dělala celý den, a tak se posadila na jeden z těch přestěhovaných kamenů a nedělala vůbec nic. A jen si to představte, maminka s tatínkem si okamžitě sedli k ní a začali jí pomáhat.

Zdroj: LINDOVÁ, Āsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 14–20). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2-

Příloha č. 8 (druhá kapitola s mezerami – 1. část)

U Zacharíny v domečku nedaleko moře bylo ráno. Zacharína seděla s maminkou u snídaně. Jedla, ale maminka Kaši do sebe skoro házela, protože hrozně spěchala do „Mami," řekla Zacharína. „Zahrajeme si na schovávanou?" „Teď ne! Nemám, musím na autobus!" řekla maminka. Zavolala ahoj a pusou, uvidíme se večer, a pak už byla pryč, na cestě do práce. Zacharína šla tedy za tatínkem. Seděl v pracovně u psacího Před sebou měl hromady papírů a tlusté „Tati," řekla Zacharína. „Nepůjdeme spolu dneska na ryby?" „Prosím tě, Zacharíno, teď mě nech, musím pracovat," odpověděl tatínek. „Mám hrozně důležité věci na práci, chápeš?" „..... jsou přece také důležité," odsekla Zacharína. „Jo, jo, ale teď ne, teď pracuju," řekl tatínek. „Jdi si hrát ven." Zacharína vztekle oddusala pryč. Práce, práce, ! Pořád to samé dokola, jen práce a práce. Dupala celou cestu z domu až na dvůr. Ale tam, právě když procházela pod jabloní, ji něco napadlo. vlk! Jestlipak je ještě pořád na pláži? Ten určitě dělá samé zábavné věci, jen ty správné a důležité. Zacharína seběhla po cestičce, která vedla mezi jalovci a kameny na Ano, sedí tam! Zlatě se třpytí, uši má nastražené a čenich natočený k moři, je nehybný jako socha z písku. Ale je živý, to je poznat, protože mrká. „Ahoj," řekla Zacharína a vylezla na kámen. „Ahoj," odpověděl Písečný vlk a stěží přitom pohnul hlavou. „To jsi dupala ty?" „Ano, vši, " přikývla Zacharína. Seskočila z kamene a začala poskakovat dokola kolem Písečného vlka. Nejdřív po jedné, pak po druhé a nakonec se skulila na zem. „To je taková otrava," prohlásila a udělala v písku andělíčka. „Všichni pořád jen pracují a pracují a nikdo nemá na nic čas!" „Já taky, " namítl Písečný vlk. „Vždyť nic neděláš," podivila se Zacharína. „Jen sedíš a ani se nehneš!" Vstala a zkusila udělat stojku. Bylo to dost těžké. „Ovšemže pracuju," řekl Písečný vlk. „Dřu se jako Už jsem se skoro upracoval k smrti, to přece vidíš, ne?" „Vždyť ale neděláš," nechápala Zacharína a udělala kotrmelec. „Přesně tak," přikývl Písečný vlk. „Nedělám nic, a ta práce se jmenuje Je to ta nejtěžší práce na světě." Smutně povzdechl. „Vůbec nemám tušení, jak to zvládnou," pokračoval. „Je to tak těžké!" „Mohla bych ti, " navrhla Zacharína a posadila se vedle Písečného vlka. „Řekni mi jak." Písečný vlk jí to ukázal a Zacharína ho začala

Brzy pochopila, že Písečný vlk měl pravdu. Nicnedělání bylo opravdu Muselo se sedět úplně bez hnutí a nesmělo se naprosto nic dělat.

Zdroj: LINDOVÁ, Āsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 14–20). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 9 (druhá kapitola s mezerami – 2. část)

Nesmělo se ; kroutit prsty u nohou ani vrtat prstem v Celou dobu se prostě nedělalo nic! Zacharína seděla bez hnutí tak dlouho, až ji z toho rozbolelo celé Začala vzdychat a sténat, a právě když měla pocit, že už nedokáže dál pracovat ani vteřinu, Písečný vlk se protáhl. „Konečně!“ zvolal. „Konečně jsme!“ „To je k neuvěření, kolik jsme toho dneska zvládli udělat,“ pokračoval. „A jak nám to šlo hezky od ruky! To je hned vidět, že jsme na to byli!“ Zacharína se také protáhla. To bylo příjemné! „Ach jo, pracovat je hrozná práce,“ vzdychla. „To ano, ale teď už máme“, odpověděl Písečný vlk. „To je vlastně smysl téhle - že pak máš radost, můžeš odpočívat a dělat si, co chceš!“ Zacharína vyskočila. Přesně věděla, co bude dělat, až bude Na pláži hezky uklidí. Možná i přestaví nábytek? To je skvělý! Přestaví všechny kameny! „Stojí tu jen tak halabala, nezdá se ti?“ řekla. Písečný vlk s ní souhlasil. Kameny ležely na písku opravdu neúpravně. Určitě jim jen prospěje, když budou pěkně A tak Písečný vlk a Zacharína začali přesouvat velké i kameny. Kutáleli je a postrkovali, vláčeli a nosili, vzdychali a prozpěvovali si: Huja, huja, my se máme, my posouváme! Když skončili, byly všechny kameny krásně srovnané a pláž vypadala mnohem líp. A právě když Zacharína ukládala na místo ten , objevili se nahoře na cestičce maminka s tatínkem. Písečný vlk zamrkal, zatřpytil se a zmizel jako písečný vír ve vodě. „A co dál?“ zavolala Zacharína. „Jak dál?“ nechápal tatínek. „Chci říct... co teď?“ opravila se Zacharína. „Co teď?“ „Přesně tak,“ ozvala se maminka. „Teď! Teď už mám pro dnešek hotovou.“ „Já taky,“ dodal tatínek. „A já taky,“ prohlásila Zacharína. „Přestěhovala jsem všechny kameny a srovnala je.“ „No teda, tolik práce!“ podivil se tatínek. „Žádná práce to nebyla,“ vysvětlila Zacharína. „Kameny jsem přestěhovala až po práci, když jsem měla“ Maminka přikývla a snažila se tvářit, že to chápe, ale samozřejmě nic. „Poslyš, Zacharino,“ řekla, „teď si můžeme zahrát na , jestli chceš.“ „Nebo můžeme jít na ryby,“ přidal se tatínek. „Já mám totiž taky čas.“ Zacharína ale nechtěla hrát na schovávanou ani jít na ryby. Chtěla ukázat mamince a tatínkovi, co v té své těžké práci dělala celý den, a tak se posadila na jeden z těch přestěhovaných kamenů a nedělala vůbec nic. A jen si to představte, maminka s tatínkem si okamžitě sedli k ní a začali jí

Zdroj: LINDOVÁ, Āsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 14–20). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 10 (první část třetí kapitoly)

Zacharína namalovala obrázek vodovými barvami. Nijak se nejmenoval, ale byl velký, krásný a zářivě modrý, byly na něm žluté a červené skvrny a tečky, a teď ho chtěla pověsit na stěnu.

„Potřebuju lepicí pásku," řekla tatínkovi „Spoustu lepicí pásky."

Zvedla papír a ukázala mu ho. Tatínek se zatvářil zamyšleně.

„No, na stěnách začíná být trochu těsno," řekl pak. „Už jsi těch obrázků namalovala tolik..."

„Tak některý sundáme," navrhla Zacharína.

„Třeba tamten. Fuj."

Ukázala na fotografii v červeném rámu. Byl to obrázek maminky a tatínka. Vykukovali ze stanu a smáli se, i když tolik přšelo, že byli mokří jako myši.

„Ten že máme sundat?" podivil se tatínek „Obrázek z výletu?"

„Přesně tak," přikývla Zacharína. „Jak jste jezdili na kole, užívali si to a spali ve stanu a mě jste nevzali s sebou."

„Vždyť to bylo ještě předtím, než ses narodila," namítl tatínek.

Než se narodila? Zacharína si fotografii důkladně prohlédla. Stan a dvě kola. Les, nebe a déšť. Dva šťastní lidé, ale žádná Zacharína, protože se ještě nenarodila.

Nikde jsem nebyla, pomyslela si a náhle si začala připadat podivně osamělá. Ale pak ji něco napadlo a zasmála se.

„Trochu jsem přece jen někde byla, ne?" řekla.

„Byla jsem u maminky v bříšku, copak jsi na to zapomněl?"

„Nezapomněl, ale na ten výlet jsme jeli ještě předtím," odpověděl tatínek. „Několik let předtím."

„Ale kde jsem tedy byla?" nechápala Zacharína. „Předtím, než jsem byla v bříšku?"

Zdroj: LINDOVÁ, Āsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 21-23). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 11 (druhá část třetí kapitoly – 1. část)

Tatínek se poškrábal na bradě a zahučel něco v tom smyslu, jako že to je hrozně složitá otázka. Pak se podíval na hodiny a zvolal: „Jemine, už začaly zprávy v rádiu!“ A zmizel v pracovně. Zacharína obrázek zmačkala a nacpala ho do odpadkového koše, protože pro něj stejně nikde není místo. Vklouzla do holínek a vydala se na pláž. Venku bylo šedo. Šedé byly mraky, moře i hvízdající vítr. Ale uprostřed té šedi, kousek od břehu, se třpytila a mihotala zlatožlutá tečka.

Písečný vlk se koupal. Když uviděl Zacharínu, vyběhl na pláž a oklepal si z třpytivého kožichu vodu. „Dneska je skvělé počasí na koupání,“ prohlásil. „Už plavu v moři celé hodiny.“ „Celé hodiny?“ podivila se Zacharína. „A není ti zima?“ „Mně není nikdy zima,“ odpověděl Písečný vlk. „Když mi je maličko chladno, třeba na čenich nebo tak, stačí, když pomyslím na tenkrát.“ „Na jaké tenkrát?“ nechápala Zacharína. „Na tenkrát, když jsem byl žhavý uhlík,“ vysvětloval Písečný vlk. „To mi bylo hrozně horko.“ „Žhavý uhlík?“ opakovala Zacharína. „Ty jsi byl žhavý uhlík? V ohni?“ „Přesně tak,“ přikývl Písečný vlk. „Žhavý uhlík, rozpálený doruda, uvězněný v srdci Země – takový jsem byl.“ Zacharína položila ruku na jeho zlatožlutou srst. Byla krásně vyhřátá. „Pak se ze mě stala sopka,“ pokračoval Písečný vlk. „Vytryskl jsme z nitra Země – šplouch! Divoce, nádherně, vysoko do vzduchu jako ohňostroj!“

„A co dál?“ vydechla Zacharína. „Stal se ze mě kámen,“ řekl Písečný vlk. „Přesněji řečeno kus žuly.“ „To musí být otrava, být kámen,“ uvažovala Zacharína. „Kdepak, je to velká legrace,“ odpověděl Písečný vlk. „Hodně se nacestuješ.“

A pak začal vyprávět, jak kameny putují z vrcholů hor až do údolí, od severního pólu k jižnímu a zase nazpátek a pořád dokola kolem světa. „Být kamenem je mnohem horší,“ dodal. „Ale jak se z tebe stal Písečný vlk. „Hrál jsem si a hrál celé miliony let, až přišlo teď a stal se ze mě – nejskvělejší plavec na světě!“ Vyskočil a znovu se vrhnul do vln. Žbluňk!

„Počkej přece!“ vykřikla Zacharína. „A co já? Co jsem byla, než se ze mě stalo já?“ „To přece musíš vědět!“ volal Písečný vlk. „To je přece tvůj příběh!“ Ponořil se pod hladinu a byl pryč. Zacharína se vydala k domovu. Na obloze visely těžké šedé mraky. Spadla dešťová kapka, pak další a ještě jedna. Zacharína přemýšlela a snažila se rozpomenou. Co když také byla žhavý uhlík jako Písečný vlk? Nebo jsem možná nebyla nic, uvažovala – ale tak to přece být nemůže? Připadalo jí hrozně hloupé a nesmyslné, že by nejdřív vůbec nebyla a pak by se

Zdroj: LINDOVÁ, Åsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 23-29). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 12 (druhá část třetí kapitoly – 2. část)

najednou objevila u maminky v bříšku, vyklouzla z něj ven a bylo z ní miminko. Sopka? Kámen? Kdepak, to já jsem nebyla, myslela si Zacharína. Žádný kámen.

Na schodech ze sebe skopla holínky a vešla do kuchyně. Tatínek stál uprostřed místnosti a tvářil se neobvykle fikaně. „Pověsil jsem tvůj obraz,“ řekl. „Tady v kuchyni.“ Zacharína se začala rozhlížet po všech čtyřech stěnách, nakoukla dokonce i do ledničky, ale modrý obrázek pořád nemohla najít. „Ale kam? Kde je?“ zeptala se. Tatínek se zatvářil ještě fikaněji a ukázal nahoru. „Tamhle!“ prohlásil. „Na strop!“ A opravdu. Obrázek byl samozřejmě trochu pomačkaný, ale modře zářil a byly na něm žluté a červené skvrny a tečky. „Nástropní malba,“ řekl tatínek. „Báječný nápad, co? Na strop se totiž vejde spousta dalších obrázků!“ Zacharína pomalu chodila kolem a prohlížela si svůj modrý obrázek.

Byla jsem vítr, pomyslela si. Vítr na nebi, který rozfoukával déšť, a déšť je n padal a padal, sto dní, takže všichni lidé v celé zemi byli promočení a měli špatnou náladu. Ale dva lidé ve stanu měli z deště radost, a najednou jsem byla maminčina a maminka moje, a tatínek byl náš. „A teď je teď a já jsem jen svoje,“ řekla. „Cože?“ nechápal tatínek. „Obrázek z výletu,“ vysvětlovala Zacharína. „Mně se líbí.“ Prohlásil tatínek. „Mně taky,“ přikývla Zacharína.

V moři se na vlnách pohupoval zlatožlutý vlk, plaval v dešti na zádech a díval se do šedých mraků. Z nebe padaly kapky deště a Písečný vlk je všechny počítal. Jednu po druhé, a nezapomněl ani na jedinou.

Zdroj: LINDOVÁ, Åsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 23-29). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 13 (kartičky s událostmi v příběhu)

Tatínek se zhrozil modřin, které má Zacharína na těle.	Zacharína utíká na pláž.	Zacharína potkává Písečného vlka.	Zacharína má nápad jak sjet ze skály na kole.
Zacharína jede na kole dolů, ale daleko nedojede, protože spadne	Zacharíně se udělá další modřina.	Zacharína běží domů na oběd.	Vlkovi připomínají modřiny medaile za statečnost
Zacharína zakopne o práh a rozbřečí se.	Zacharína se dobře nají a je jí dobře.	Písečný vlk chce mít také modřiny.	Písečný vlk jezdí na kole a schválně padá.

Zdroj: Archiv autorky projektu

Příloha č. 14 (pátá kapitola knihy – 1. část)

1. část

Jednoho dne našla Zacharína na schodech dopis. Byl napsaný na maličkém kousíčku březové kůry drobnými kroucenými písmenky. Okamžitě pochopila, že dopis je pro ni. Poznala také, kdo ho psal. Samozřejmě Písečný vlk. „Pojďte se podívat!“ vykřikla. „Dostala jsem dopis!“ Kuchyňské okno bylo otevřené. Maminka vykoukla ven a tvářila se hodně překvapeně. „Vždyť je dneska sobota,“ řekla. „V sobotu pošta nechodí.“ „Jsou i takové neobvyklé dopisy,“ namítla Zacharína. „Ty nechodí poštou.“ Teď oknem vykoukl i tatínek. „Můžu se podívat?“ řekl. Zacharína mu ukázala kousek kůry. Tatínek ho začal převracet v ruce. „Co je tam napsáno?“ zajímala se maminka. „Tohle,“ začal tatínek a dělal, že čte: „Všichni, co naházeli do vany červy na rybaření, se vyzývají, aby je okamžitě vyndali.“ „Do vany?“ zamračila se maminka. „Kdepak!“ vykřikla Zacharína. „Je tam tohle.“ Vzala kousek kůry a začala číst: *Milá Zacharíno! Zvu Tě k sobě domů na sušenky a čaj, ve tři hodiny. Se srdečným podrazem Písečný vlk.*

Maminka se ptala, kdo je to ten Písečný vlk, a Zacharína odpověděla, že je to jeden její známý, takový dost neobvyklý. „Aha?“ řekl tatínek. „A víš, kde bydlí?“ „Vím,“ přikývla Zacharína. Přesně ve tři hodiny už stála na pláži v čistém tričku a s kyticí pampelišek v ruce. Maminka jí totiž řekla, že se sluší vzít s sebou kyticí, když ji pozvali na čaj.

2. část

Zacharína chvíli čekala. Pak přiměřeně slušně a přátelsky zavolala: „Hola!“ Žádný Písečný vlk jí ale neodpověděl a žádný se ani neukázal. Vtom ji něco napadlo. Vždyť u Písečného vlka ještě nikdy nebyla. Nemá proto ani tušení, kde bydlí. „Ale musí to být někde tady blízko,“ pomyslela si a začala hledat. Bylo to tak, že pláž sice nebyla velká, ale přesto se po ní dalo vydat dvěma různými směry. Na jedné straně byly hlavně skály a kameny. Na druhé straně rostlo vysoké rákosí a husté keře jalovce. Zacharína usoudila, že Písečný vlk pravděpodobně bydlí v houští, a tak se tam vydala. Za chvíli narazila na stopy tlapek. Vedly rovnou do šustícího rákosí, pak ven z něj a do pichlavého jalovcového keře. Tady je to, pomyslela si Zacharína. „Haló!“ zavolala, ale nikdo neodpovídal. Nadzvedla tedy větev a vlezla pod keř. Ano, je tu správně. Poznala, že tu asi nějaký písečný vlk bydlí.

Na zemi ležely hromádky bílých hlemýžďích ulit a kámen určený jednoznačně na broušení drápů. Na větvích keře visely věnce lučních květin. Vznášela se tu kořená vůně, jako z rajčatového salátu. Písečný vlk ale nebyl doma. Zvláštní, pomyslela si Zacharína. Copak zapomněl, že mě dnes pozval na čaj? Vyšla zase ven a začala se rozhlížet. A vida! Po pláži se k ní jako třpytivá písečná bouře řítí Písečný vlk. „Ahoj, Zacharíno! Dostala jsi dopis? Výborně! Moc rád tě vidím! Květiny? Pro mě? Díky!“ volal vlk a vzápětí zmizel v keři. Zacharína slyšela, jak se uvnitř přehrabuje, šramotí a mumlá si: „... zapomněl jsem to ... tamto... musím jen přinést... takový...“

3. část

Pak se Písečný vlk zase vynořil, v tlapce držel čajový šálek, vrhl se zase do rákosí a rozběhl se po pláži směrem, odkud předtím přišel. Když už byl skoro u skalisek, zastavil se a obrátil se na ni. „Na co čekáš? Tak

Zdroj: LINDOVÁ, Āsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 38-46). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 15 (pátá kapitola knihy – 2. část)

poběží!" vykřikl a zalezl za kámen. Zacharína se rozběhla za ním, rákosím a po pláži, a také vklouzla za kámen. Pod skálou, kde to vypadalo skoro jako v jeskyni, byl na plochém kameni připravený čaj a sušenky.

Šálky byly na okrajích maličko otlučené, ale tenounké a lehké jako pavučiny. Zacharína se rozhlížela po jeskyni. Tak tady bydlí Písečný vlk! To bylo hned vidět. Na zemi poházené luční květiny. Stěny ozdobené propletenými vzory z hlemýždích ulit. Písečný vlk dal pampelišky do sklenice s vodou. „Máš to tu opravdu hezké," pochválila ho Zacharína. „A tolik..." „Med!" přerušil ji Písečný vlk. „Že chceš do čaje med?" Zacharína přikývla a poděkovala a Písečný vlk zase vyrazil ven - z jeskyně, po pláži, ke keři - a byl dost dlouho pryč.

Pak se ale zase vrátil. S medem. Posadili se na zem. Byly tu dva druhy sušenek - máslové a mandlové. Zacharína směla nalít čaj. Byl zelený a chutnal po smřici a lesních jahodách. „Ach jo, zapomněl jsem doma lžičky," zvolal Písečný vlk. „Budeme si muset zamíchat čaj klacíky."

4. část

„Kde vlastně bydlíš?" zeptala se Zacharína. „V jalovcovém keři, nebo tady v jeskyni?" „No, já vlastně bydlím chvíli tady a chvíli onde," odpověděl Písečný vlk. „Chceš říct, že všude?" řekla Zacharína. „To ne," pravil Písečný vlk. „Myslím tím, že bydlím tam i onde. Tady v jeskyni a onde v keři." „Na dvou místech?" divila se Zacharína. „Najednou?" Písečný vlk přikývl. Přesně tak, na dvou místech. Zacharíně to připadalo nějaké složité. „Musíš pořád běhat sem a tam," prohlásila, „a přenášet věci, na které jsi zapomněl, například med." „Nebo se musím obejít bez nich," řekl Písečný vlk. „Například bez čajových lžiček." „A proč tedy nebydlíš místo toho jen na jednom místě?" zeptala se Zacharína. „Ale kde?" odpověděl vlk. „V jeskyni, nebo v jalovcovém keři?" „Myslím, že bys měl bydlet tam, kde je to lepší," řekla Zacharína. „No ovšem!" zvolal Písečný vlk. „To je výborný nápad!" Usrkával čaj a přemýšlel. Které místo je lepší? Asi přece jen jalovcový keř. Je pod ním zeleno a voní to tam mechem a lesem. Ale v jeskyni je to zase jinak lepší. Dá se v ní krásně schoulit a má báječné kamenné stěny. A obě tahle místa mají Písečného vlka stejně ráda. Tím si je jistý. Keř i jeskyně si přejí, aby bydlel právě v nich. „Víš co?" napadlo Písečného vlka. „Já se nemůžu rozhodnout. Nejde to. Musím bydlet tam i onde." Zasmál se a zdvořile Zacharíně nabídl misku se sušenkami. „Prosím," řekl. „Vezmi si ještě jednu. Máslové jsou úplně božské, co říkáš?" Zacharína souhlasila. Máslové byly výtečné, a tak jedli, pili a skládali puzzle z hlemýždích ulit, až bylo pět hodin a Zacharína se musela vrátit domů, přecpaná k prasknutí.

5. část

Maminka s tatínkem chtěli vědět, jaké to bylo na čajovém dýchánku. „Hezké," řekla Zacharína. „Představte si, že Písečný vlk bydlí na dvou místech! To je luxus, co?" „Neskutečný," přikývl tatínek. „Já tomu prostě nemůžu uvěřit!" dodala maminka, ale myslela tím Zacharínino tričko. Před pouhými dvěma hodinami bylo úplně čisté, ale teď bylo plné skvm, hlavně zelených a hnědých. „Co jsi tam vůbec dělala?" vyptávala se maminka. „Jedla sušenky," odpověděla Zacharína. „Hlavně máslové. Byly hrozně dobré." Posadila se ke kuchyňskému stolu a zahleděla se oknem ven. Trochu se litovala, že bydlí jen na jednom místě. Pořád jen na tom jednom otravném místě. Dole na pláži seděl Písečný vlk. Uprostřed. Díval se k východu i k západu. Jedním směrem rostl jeho jalovcový keř. Druhým směrem byla jeho jeskyně. Kam jen položil tu sušenku? Tu poslední, maličkou lahodnou sušenku, kterou si schoval k večeri. „Jojojo," vzdychal Písečný vlk a přemýšlel, proč jalovcový keř neroste hned vedle jeskyně.

Zdroj: LINDOVÁ, Āsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 38-46). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 16 (deset částí příběhu šesté kapitoly knihy – 1. část)

1. ZACHARÍNA SNÍDÁ

Zacharína snídala skoro každý den ovesnou kaši a tatínek se jí skoro každý den ptal, jestli na ni chce cukr nebo jablečný protlak. Občas řekla, že cukr. Občas jablečný protlak. Ale jednoho dne, když jí tatínek položil tu obvyklou starou známou otázku, se Zacharína dlouze zahleděla na svou obvyklou starou známou ovesnou kaši. Nakonec odpověděla, ale neřekla ani cukr, ani jablečný protlak. Místo toho řekla: „Kulili.“

2. TATÍNEK ZACHARÍNĚ NEROZUMÍ

„Cože?“ nechápal tatínek.

„Kulili červeňouch sladuli,“ pravila Zacharína.

„No jo,“ přikývl tatínek. „Ale chceš cukr, nebo jablečný protlak?“

Zacharíně připadalo, že má v hlavě úplně vymeteno. Jablečný protlak? Co je to? Nezní to nijak dobře. Jestli nedostane na kaši kulili červeňouch sladuli, tak žádnou kaši nechce, a taky to hned tatínkovi řekla.

„Jojo, samé nesmysly,“ odpověděl tatínek a nasypal jí na kaši cukr.

„Špatně,“ prohlásila Zacharína. Odstrčila talíř s kaší a vyšla ven.

3. ZACHARÍNA JDE NA PLÁŽ

Bylo krásné letní počasí a moře modře šplouchalo. Na nebi zářilo cosi žlutého, čemu obyčejní nudní lidé obvykle říkají slunce. Zacharína však měla pocit, že by se tomu klidně mohlo říkat docela jinak.

Došla na pláž.

4. PÍSEČNÝ VLK SI HRAJE S VLNKAMI

Až docela vzadu na hladkém Cskalisku ležel Písečný vlk a povídal si s vlnkami.

Vždycky řekl: „Šplouch,“ a vlnky mu odpověděly: „Šplouch, šplouch.“ Písečná srst se mu třpytila.

5. ZACHARÍNA I VLK UMÍ MLUVIT CIZÍMI JAZYKY

Když uviděl Zacharínu, zasmál se svým divokým vlčím úsměvem.

„Tak copak jsi dneska zjistila?“ zeptal se.

„Že umím mluvit různými řečmi,“ odpověděla Zacharína. „A co ty?“

„Samozřejmě,“ odpověděl Písečný vlk. „Franglicky, ruscouzky, němelsky, řesky a úplně plyněně babylonsky.“

„Já mám vlastní řeč, která je jenom moje,“ vysvětlovala Zacharína. „Tak to by ses z toho podle mě měla velice radovat,“ řekl Písečný vlk. „Vlastní řeč každý nemá.“

6. ZACHARÍNA ZJISTÍ, ŽE VLK ROZUMÍ ZACHARÍNŠTINĚ (JEJÍ ŘEČI)

Zacharína zamžourala po lesklém moři a zamyslela se. Radovat? Možná. Ale napadlo ji, že je ohromná škoda, že její řeči nikdo jiný nerozumí. Tatínek rozhodně ne. A jaký smysl má řeč, které rozumí jen jeden člověk a nikdo další? Vítr hvízdal. Vlny šplouchaly. Zacharína se posadila vedle Písečného vlka, srdce měla těžké jako kámen.

„Modrula vodula vlny vln houpyhoup čvicht čvacht,“ řekla tiše, jen tak pro sebe. Písečný vlk nastražil uši a přikývl.

Zdroj: LINDOVÁ, Åsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 47-52). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 17 (deset částí příběhu šesté kapitoly knihy – 2. část)

7. ZACHARÍNA A VLK SPOLU MLUVÍ CÍZÍM JAZYKEM

„Moře," řekl. „To, co jsi právě řekla, znamená moře. V tvůj řeči musí tohle slovo být přirozeně mnohem delší, protože moře je tak veliké, a taky musí připomínat moře - modrula vodula." Zacharína maličko poskočilo srdce štěstím. Zkusila to znovu. „Hvizdy svisty šusty šum rákosy prask," řekla. Písečný vlk okamžitě pochopil, že mluví o větru - o hvízdajícím, svištícím větru, který šustí a šumí v rákosí, až to praská. Zacharína si náhle připadala lehounká jako balonek. Písečný vlk ji rozumí každíčké slovo! Teď už touhle řečí umí mluvit dva a můžou si spolu povídat.

8. ZACHARÍNA A VLK DĚLAJÍ KOTRMELCE

„Kotrlí melceli kutáli kul kul?" zkusila to. Písečný vlk okamžitě vyskočil. Jasně! Kotrmelce! To je báječný nápad. Kutáleli se jako dvě klubička po pláži a dělali dlouhé řady kotrmelců, až se jim z toho zatočila hlava a svalili se na bok. Nebe se točilo, svět vířil a oni leželi na písku uprostřed světa a volali na sebe všelijaká slova. „Tulili hurará krásula žlut!" „Máchali skřehuli krá krá krá!"

9. PÍSEČNÝ VLK POTKAL MOTÝLA

Když se svět konečně přestal točit, přikutálela se Zacharína k Písečnému vlkovi. Vlk seděl bez hnutí a šilhal. Uprostřed jeho černého čenichu seděl žlutý motýl. „Žlutásek," zašeptal Písečný vlk. „Jak se to asi řekne motýlsky?" Mlčky se dívali na motýla a ten pomalu otvíral a zavíral křídla. Moře šplouchalo čvicht čvacht. Slunce svítlo krásula žlut a vítr dělal šusty šum. „Líbili hodněli taduli žili," řekla Zacharína. „Taduli na světuli." „Mně taky," odpověděl Písečný vlk.

10. ZACHARÍNA JDE DOMŮ A DÁVÁ SI PALAČINKU

Když se Zacharína vrátila domů, tatínek právě dosmažil palačinky. „Napadlo mě, že asi budeš mít hlad," řekl. „Vždyť jsi nesnídala." Zacharína prostřela a tatínek se jí váhavě zeptal, co chce namazat na palačinky. „Jablečný protlak, děkuji," odpověděla Zacharína. „To mám radost, že už zase rozumím tomu, co říkáš," řekl tatínek. „Hm," udělala Zacharína. A dole na pláži ležel Písečný vlk a pomaloučku mával předními packami. Už se skoro naučil, jak se motýlsky řekne mávat křídly.

Zdroj: LINDOVÁ, Āsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 47-52). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 18 (osmá kapitola knihy rozdělená na odstavce – 1. část)

Zacharínin tatínek pobíhal po domečku u moře a hledal hrozně důležitou věc - klíče od auta! Neměl tušení, kam se poděly. Nebyly v kapse u kalhot, na věšáčku u dveří ani v misce na stole. Zkrátka a dobře byly pryč. Tatínek si nakonec klekl na všechny čtyři na podlahu a začal je hledat tam. Byl celý zpocený a rozčilený.

Vtom přiběhla dovnitř Zacharína, vrazila do kuchyně a ani si nezula holínky. Byla na zahrádce krmit červy na rybaření. „Nepojedeme už?“ vyhrkla. „Nakoupit?“ „Zacharíno! Zuj se!“ zavřel tatínek. „Nikam jet nemůžeme!“ „Vždyť jsme ale chtěli,“ namítla Zacharína. „Říkal jsi to. Že nasekáš dříví a že pak pojedeme koupit zmrzlinu - takhle jsi to říkal.“ Tatínek ukázal na Zacharíniny mokré, zablácené holínky. „Zuj se!“ vykřikl. „Než vejdeš dovnitř, máš se zout! Kolikrát ti to mám říkat?“

„To já přece nevím,“ řekla Zacharína. „Ale co ta zmrzlina? Opravdu jsi mi to slíbil. Říkal jsi, že pojedeme koupit zmrzlinu. V kornoutu.“ „Koukej se zout a přestaň otravovat s tou pitomou zmrzlinou!“ okřikl ji tatínek. Zacharína sevřela rty do vzteklého úšklebku. Tatínek je nespravedlivý! Ona přece neotravuje. Jen se zeptala. Copak je zakázané pokládat krátké, jednoduché otázky?

„To ty otravuješ,“ namítla. „Pořád mi jen nadáváš kvůli holínkám, už mě z toho brní uši, a můžeš za to ty!“

Zacharína znovu vydupala ven. Ještě před chvílkou byla tak veselá, těšila se na zmrzlinu. Ale teď cítí jen vztek. Zatracené holínky! Proč se pořád musí zouvat, když si je pak zase musíte obout? Zatracený tatínek, myslela si Zacharína. Pořád jen leze po čtyřech po zemi a celé dny hubuje. Kopla do chudinky smrku, který jí náhodou stál v cestě. Straka, která na stromě měla hnízdo, zamávala křídly a zaskřehotala. „Ticho!“ vykřikla Zacharína a zacpala si uši. „Nechci tě poslouchat!“

Straka však skřehotala dál. Zacharína na ni zakřičela a zamávala pažemi, ale nepomáhalo to. Pták tam pořád seděl a skřehotavě jí nadával.

„Pitomá strako! Nadávačko!“ zaječela Zacharína. „Kašlu na tebe, slyšíš?“

Rychle se rozběhla na pláž.

Straka se ale nevzdávala. Rozletěla se za Zacharínou! Prolétla mezi vrcholky stromů, důležitě vrtěla ocasem a skřehotala dál. „Ticho, říkám! Drž zobák!“ křičela Zacharína.

V tu chvíli se probudil Písečný vlk. Zrovna spal a zdál se mu velice zajímavý sen, když přiběhla Zacharína a probudila ho. Vstal, zívnl na celé kolo a tvářil se hrozně otráveně.

„Moje milá Zacharíno, řekl, „já bych prostě chtěl spát! Budu zticha jako myška, chci dokonce i spát, jen když na mě nebudeš křičet!“ „Křičela jsem na tu pitomou straku,“ vysvětlovala Zacharína. „Je hrozně užvaněná!“ Straka se posadila na kámen. Dál skřehotala, ale už ne tak nahlas. Začalo ji bolet v krku a ochraptěla. Písečný vlk nastražil uši a zaposlouchal se.

„Ona se ti asi snaží něco říct“, pravil. Ty ji ale nechceš poslouchat, a tak musí pořád opakovat stejnou věc.“ Zacharínu to zaujalo. Ta straka s ní chce mluvit? Straka znovu otevřela zobák a Zacharína napjatě poslouchala. Čekala a čekala, ale straka ze sebe nevydala ani hlásku.

„Vidíš, teď ze všeho toho skřehotání přišla o hlas,“ promluvil Písečný vlk.

Zdroj: LINDOVÁ, Āsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 60-67). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 19 (osmá kapitola knihy rozdělená na odstavce – 2. část)

Znovu se stočil v písku do klubička. Chtěl se vyspat dorůžova a dosnit sen.

„Nadávky," řekl se zavřenýma očima. „To je taková rozbitá řeč. Řeč, která nefunguje, a často je chyba v uších." „To přece není možné," namítla Zacharína „Ušima se nemluví. Já teda ne."

„To ne, ale poslouchá se jimi," prohlásil Písečný vlk a usnul.

Zacharína litovala, že straku pořádně neposlouchala. Co když se jí snažila říct něco opravdu důležitého? Třeba že je někde schovaný tajný poklad nebo že někdo potřebuje pomoc?

Třeba nějaké ubohé ptáčátko, myslela si Zacharína, které vypadlo z hnízda a nemůže se dostat nahoru, takže ho sežere Petterssonovic kočka! Proboha, to je hrůza!

Straka začala ťukat zobákem do kamene. Pak zvedla hlavu a kousek popolétla. Zacharína se vydala za ní.

Straka popolétla ještě kousek, naklonila hlavu a podívala se na Zacharínu.

„Už to chápu," řekla Zacharína. „Ty mi chceš něco ukázat, vid'?"

Straka začala přelétávat z větve na větev a Zacharína utíkala za ní. Vyběhla k domu, proběhla kolem jabloně a zeleninové zahrádky a dorazila k dřevníku. Straka se usadila na jeho střeše a zůstala tam.

„Dřevník?" řekla Zacharína. „To jsi mi chtěla

říct? Dřevník?" Straka zamrkala. „No fajn, tak to ti pěkně děkuju," zamračila se Zacharína a pomyslela si, že straky jsou pěkně praštěné. Stejně otravné jako nespravedliví tatínkové, co pořád nadávají. Ale ve chvíli, kdy se otočila, že půjde pryč, zahlédla mezi dvěma poleny něco lesklého.

Ano! Je to poklad! Pomyslela si a hrábla mezi dřeva. Poklad to ale žádný nebyl. Jen klíče od auta. Zacharína pochopila, že tatínek je ztratil, když sekal dřevo, a tak je sebrala a utíkala za ním do kuchyně - holínky si nezula. „Podívej, co jsem našla!" vykřikla. „Mezi polínky."

Tatínek měl ohromnou radost. Vzal Zacharínu do náruče, vyhodil ji skoro až ke stropu a řekl jí, že je báječné dítě. Ale pak si všiml stop po holínkách. Na podlaze ležely hromádky jílů, štěrků, trocha pláže a trocha lesa. Tatínek vzdychl.

„Já ti nechci nadávat," prohlásil pak. „Ale co ty holínky! Zuj si je!"

„A proč?" zeptala se Zacharína. „Protože hlína a štěrk do kuchyně nepatří," řekl tatínek.

„Podlaha je pak ošklivě špinavá. A v hlíně jsou bakterie, které můžou být nebezpečné, když se dostanou do jídla." „Proč jsi mi to neřekl hned?" podivila se Zacharína.

„Já jsem ti to neřekl?" zamyslel se tatínek.

„Ne. Pořád jsi jen křičel: zuj se, zuj se, zuj se," odpověděla Zacharína.

Zula si holínky, přinesla smetáček a lopatku a dočista podlahu zametla.

„Děkuju," řekl tatínek. „Není zač," odpověděla Zacharína. „A já tě nechci otravovat, tak mě prosím tě poslouchej a odpověz, protože se ptám naposledy - kdy už pojedeme koupit tu zmrzlinu?" Tatínek pozorně poslouchal, zamyslel se a pak odpověděl.

„Teď," řekl. „Teď hned!"

A teď- teď i Písečný vlk dosnil svůj sen. Zdálo se mu tohle: Maliny a med. Smíchejte. Nechte chvíli stát na sluníčku a čáry máry fuk - sirup pro ochraptělé straky je na světě!

Zdroj: LINDOVÁ, Āsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 60-67). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 20 (devět částí jedenácté kapitoly knihy – 1. část)

1. V domečku u moře, kde bydlela Zacharína s tatínkem a s maminkou, stál v kuchyni tatínek a vzdychal. Měl špatnou náladu. Pracovní deska byla přecpaná špinavými talíři a umazanými kastrolky a pod nádobím od snídaně se schovávalo ještě nádobí od včerejška. „Už je toho moc!“ řekl tatínek. „Br! Taková otrava! Nechce se mi mýt nádobí!“ „Já ti pomůžu,“ nabídla se Zacharína. „Mýtí nádobí mi jde skoro samo.“ Ale tatínek prohlásil, že její pomoc nepotřebuje.
2. „Bude rychlejší, když ho umyju sám,“ řekl. „Když myješ nádobí ty, naděláš hrozný nepořádek. Běž si místo toho hrát.“ Zacharína šla ven. Mlčela, ale v duchu usilovně přemýšlela. Hlavou se jí honily vzteklé, smutné myšlenky. Chtěla být hodná a pomoci chudinkovi unavenému tatínkovi, ale co on? Nestál o to! A co myslel tím nepořádkem? Copak si myslí, že Zacharína nemyje nádobí dostatečně dobře? A ona je přitom tak pečlivá a každý talíř vydrhne kartáčem v bublinkách.
3. Zacharína se vydala na pláž. Doufala, že tam bude Písečný vlk, že bude vyspalý a bude mít chuť si hrát. A Písečný vlk byl opravdu vzhůru. Hodně vzhůru! Byl zlatožlutý, třpytil se a blyštěl a běhal dokola, hrabal packami a ryl čenicem v zemi, až do vzduchu vyletoval písek. „Ahoj,“ řekla Zacharína. Písečný vlk ji neslyšel. Byl úplně zabraný do práce, stavěl hrad z písku. Zacharíně se hrad moc líbil a hrozně ráda by vlkovi pomohla. Písečný vlk si jí však nevšiml. Hrabal raketovou rychlostí dál a šup! - už byl hrad hotový. Měl věžičky i věže, příkop, padací most a vůbec všechno.
4. Byl to neuvěřitelně povedený hrad. Každíčké zrnko písku bylo na správném místě. Písečný vlk se posadil. Naklonil hlavu a spokojeně obdivoval svůj výtvar. „Já asi stavím hrady z písku nejlíp na celém světě,“ pravil pak. Zacharína cítila, jak jí v krku narůstá knedlík smutku. Nikdo ji nepotřebuje. Ani tatínek, ani Písečný vlk. Ten všechno umí nejlíp na světě. Žije už desítky milionů let a všechno zná a ví. Ale vlk se náhle zatvářil nespokojeně. Nakrčil nos a odfrkl. „Jejda! Vlajka!“ zvolal.
5. Zacharína okamžitě pochopila, co tím myslí. Hrad nebyl dokonalý. Chyběla mu vlajka! A to přece každý ví, že pořádný hrad z písku musí mít vlastní vlajku, třepetající se praporek na nejvyšší věži. „Počkej, vždyť ji máme,“ řekla Zacharína. „Vlajku máme.“ Písečný vlk si jí konečně všiml. Vyskočil na všechny čtyři a radostí překvapeně mávl ocasem. „Cože? Opravdu?“ zvolal. „Máme vlajku?“ „Ano, tu, co jsme tenkrát našli,“ přikývla Zacharína. „Ty a já?“ řekl Písečný vlk. „Ano, včera,“ pravila Zacharína. „Říkal jsi, že je z Finska. Taková ta vlaječka, co se dává na vánoční stromeček.“ „Včera?“ opakoval Písečný vlk.
6. Zacharína se zachichotala. „Copak jsi na to zapomněl?“ vykřikla. „Ztratil jsi paměť?“ Písečný vlk se podrbal za uchem a vysvětlil jí, že má neobyčejně dobrou paměť. Například si naprosto jasně pamatuje, jak byli cítit dinosauři a jak to bylo, když vznikl Měsíc. Ale některé věci, většinou maličkosti, které se staly včera, si možná nedokáže pokaždé vybavit tak úplně přesně. Třeba vlaječky na vánoční stromeček. „Počkej tady,“ řekla Zacharína.

Zdroj: LINDOVÁ, Āsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 83-90). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 21 (devět částí jedenácté kapitoly knihy – 2. část)

7. Rozběhla se do jeskyně Písečného vlka a zvedla třetí kámen zprava. Pod ním ležela vlaječka. Byla modrobílá a trochu navlhla, protože ji našli v moři. Zacharína si pospíšila zpátky k Písečnému vlkovi a mávala modrobílou vlaječkou. „Tady! Tady je!“ volala. „Výborně,“ zaradoval se Písečný vlk. Společně upevnili vlaječku na místo, na špičku té nejvyšší věže. Teď byl hrad z písku naprosto dokonalý. Písečný vlk přednesl oslavnou báseň, kterou si vymyslel právě pro tuhle příležitost. Jmenovala se „Óda na dokončený hrad z písku“ a zněla takto: Olé, je to uděláno! Olé, je to hotovo! A je to!
8. Zacharína byla toho názoru, že báseň je krátká a povedená, a chtěla si ji poslechnout ještě jednou. Písečný vlk se podrbal na čenichu a chvíli si pobrukoval. Pak řekl, že je to typická jednorázová báseň, která by se neměla poslouchat víckrát než jednou. „Ty jsi ji zapomněl, co?“ zasmála se Zacharína. Písečný vlk hrábl packou do písku a přikývl. „Poslyš, Zacharíno,“ řekl pak. „Nemohla bys mi pomoci se rozpomínat? Víš, když zapomenou na takové maličkosti jako básně, vlajky a tak? Chceš?“ „To víš, že chci,“ přikývla Zacharína. Chvíli pozorovali hrad z písku, a když se na něj dost vynadávali, tak ho zbořili. Jinak by totiž nemohli postavit nový, ještě lepší, třeba zítra.
9. Když se Zacharína vydala domů, měla báječnou náladu - dokud nedošla ke dveřím. Pak si na to vzpomněla. Tatínek! A nádobí! Když pomáháš, naděláš hrozný nepořádek, to jí řekl. Rychlejší bude, když ho umyju sám! Už se mu nikdy nebudu snažit pomoci, pomyslela si a vstoupila do kuchyně. Zvláštní bylo, že uvnitř to vypadalo přesně stejně jako předtím. Pracovní deska byla pořád ještě přečpaná špinavými talíři a umazanými kastroly. A tatínek ležel na zemi a snažil se nacpat ruku do škvíry pod ledničkou. „Co to děláš?“ zeptala se Zacharína. „Hledám zátku!“ odpověděl tatínek. „Zátku ke dřezu! Upustil jsem ji a zakutálela se... sem... pod... já nemůžu... já tam nedosáhnu!“ Zacharína si lehla na břicho, strčila ruku pod ledničku a vytáhla zátku ven. „Máš moc velké ruce,“ prohlásila a podala zátku tatínkovi. Tatínek jí poděkoval a pak se jí zeptal, jestli mu ještě pořád chce pomoci s mytím nádobí. „No, nevim,“ pravila Zacharína. „Asi budu muset, jinak nebude umyté ani do rána!“

Zdroj: LINDOVÁ, Āsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 83-90). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 22 (dvanáctá kapitola s vynechanými slovy – 1. část)

HLÍDÁNÍ

Venku svítilo na jasně modrém nebi sluníčko, ale doma u Zacharíny, v domečku u , zuřila bouřka. Zacharína se vztekala. Z očí jí létaly a kvílela jako vichřice. Zlobila se na tatínka a na maminku. Tatínek jí totiž řekl, že pojedou s maminkou v sobotu na oslavu a že Zacharína s nimi jet

Zacharína skoro nedokázala uvěřit, že něco takového je možné. Byla to ta nejnepspravedlivější věc, jakou kdy slyšela. „Já chci taky na!“ pištěla. „Ale to je oslava pro dospělé,“ vysvětloval jí „A co já?“ dala se Zacharína do „Vy mě tu jen tak necháte? Budu tu celou noc sama?“ „Samozřejmě že ne,“ uklidňoval ji tatínek. „Domluvíme na ten večer hlídání, to je jasné.“

Hlídání? Teď se Zacharína rozzuřila ještě víc. Bude ji hlídat hlídač? To je skoro stejné, jako by ji zavřeli do vězení! Jestlipak jí taky zamknou? Do se zamřížovaným oknem, co? A ona tam bude sedět a umře hlady, zatímco rodiče se budou na oslavě ládovat „Já žádného nechci!“ rozječela se Zacharína a utekla ven.

Práskla dveřmi, až se celý dům otřásl, a hnala se po cestičce na Chtěla si postěžovat Písečnému vlkovi, jaké má hrozné

Naštěstí už tam ležel v písku a třpytil se, byl ohromný a rozdováděný jak vždycky. Hrál si s bílým huňatým míčkem. Vyhazoval ho do a zachycoval ho drápy.

„Jen si to představ!“ vyhrkla Zacharína. „Tatínek a maminka nejsou normální. Chtějí mě zavřít do sklepa, bez jídla a s hlídačem, a oni...“

Zničehonic ztichla a vytřeštila oči na Měl totiž křídla! Maličkáta křídla, ručičky a nožičky, a pištěl a chichotal se.

„To je andělské děťátko?“ vydechla Zacharína. „Kde jsi ho vzal?“ „Z přece,“ odpověděl Písečný vlk. Zachytil andělské děťátko, dal mu pusku a pak ho zase vyhodil do vzduchu. Děťátko odletělo na smrk, sedlo si na smrk, sedlo si na větvičku a začalo se na ní houpat.

„To je tvoje děťátko?“ vyptávala se Zacharína. „Zbláznila ses? Řekl Písečný vlk. „Jen ho hlídám, protože andělská maminka má dneska spoustu

„Aha!“ Už je mi to jasné!“ vyhrkla Zacharína. „Ta hnusná andělská maminka jde na a chudinka andělské děťátko s ní nesmí. Taková nespravedlnost!“

Písečný vlk ale odpověděl, že takhle to úplně není. Andělská je sice na oslavě, to je pravda. A není to jen tak nějaká oslava, bude se tam řídit a vyvádět. „Je to dokonce slyšet až sem, jak si tam užívají,“ dodal.

Zacharína se zaposlouchala. Z jasného nebe sem doléhalo rámusení a řinčení. Písečný vlk jí vysvětlil, že to jsou tisíce , kteří mávají křídly a cinkají lopatkami na dorty. „Na těch jejich oslavách je vždycky skoro nadpozemská zábava,“ řekl vlk. „A proč si tam tedy nemůže užívat i tohle andělské děťátko?“ vyhrkla Zacharína.

Písečný vlk na ni překvapeně pohlédl. Samozřejmě že by tam mohlo být, ale nechce se mu. Některé věci, které andělské maminky hrozně baví, jsou pro andělské děti neuvěřitelně otravné, a naopak! Když mají malé andělské dětičky oslavu a hrají si tajně, všichni velcí andělé raději někam zmizí.

Zdroj: LINDOVÁ, Åsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 91-97). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 23 (dvanáctá kapitola s vynechanými slovy – 2. část)

„Ale stejně,“ namítla Zacharína. „Jí se tam přece“ „No jo vlastně, vzpomněl si Písečný vlk.“ „Dort!“ Zalezl do jalovčí a přitáhl odtamtud košík. Pak pískl a andělské děťátko se hned přitřepetalo na maličkých k nim.

Písečný vlk mu uvázal bryndáček a odklopil víko košíku. Byl plný andělsky lahodných dortíků a nebeských sladkostí. Všichni tři se tak najedli, až byli přecpaní jako rolády, a pak si chtělo andělské děťátko hrát na létononc.

„Jak se to?“ ptala se Zacharína. Písečný vlk utřel andělskému děťátku a pošeptal Zacharině, že létononc je neobyčejně hloupá s divnými pravidly. „Ukrutně nudná,“ dodal šeptem. „To je jedno,“ pošeptala mu Zacharína. „Když hlídáš andělské děťátko, musíš mu ve všem vyhovět, aby vědělo, že ho máš rád, a nedalo se do pláče, nebo snad ne?“

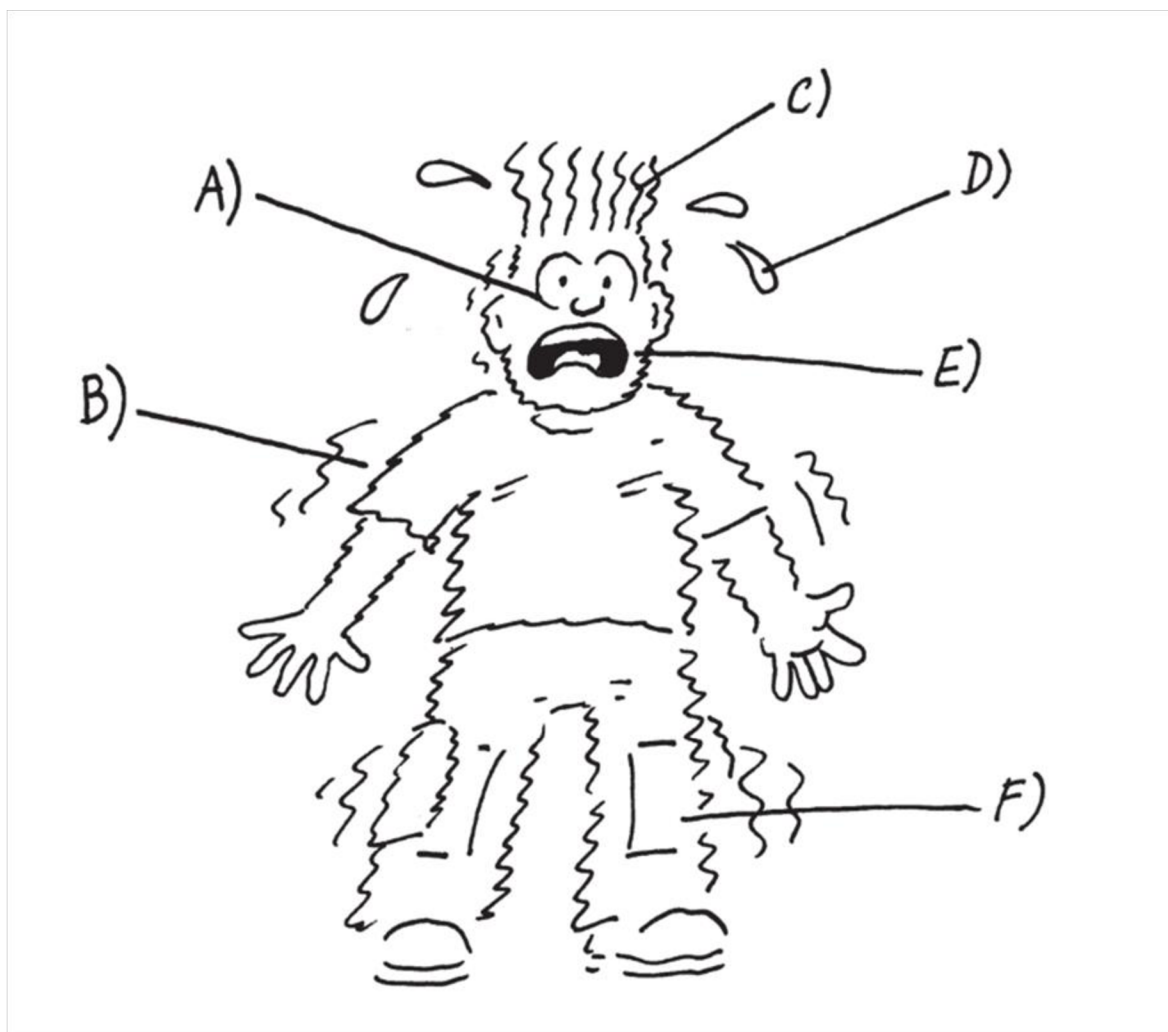
Písečný vlk s ní souhlasil. Nejdůležitější je, aby měl andělské děťátko celou dobu rád, dokud andělská maminka nepřijde z oslavy. A tak si zahráli na létononc, i když to byla nuda a i když andělské děťátko skoro pořád šidilo. Ale Zacharína se po deseti noncích zeptala, jestli ta andělská oslava už brzy neskončí, aby si maminka mohla svoje vyzvednout. „Tyhlety oslavy trvají celou věčnost,“ odpověděl Písečný vlk. „Obletí přitom celou zeměkouli!“

Zacharína prohlásila, že už bohužel musí , že má něco důležitého na práci, a odešla. Když přišla domů, seděl tatínek na schodech a čekal na ni. „Jestli na tu opravdu chceš jít s námi, tak samozřejmě můžeš,“ řekl. „Ale podle mě tě to“ tam vůbec nebude bavit.“ „Víš co, já klidně zůstanu“ pravila Zacharína. „Jen když mě bude hlídat někdo, kdo si se mnou bude hrát to, co chci, a dlouho – až do večera.“ „Tak to bude asi nejlepší, když poprosíme babičku,“ napadlo tatínka. „Taky si myslím,“ přikývla Zacharína.

Pak se s tatínkem zahleděli nahoru na nebe. Ozývalo se z něj temné dunění a tatínek se zatvářil ustaraně. „Já tomu počasí už vůbec nerozumím,“ řekl. „Hřmí, a přitom je nebe bez mráčku,“ „Možná to není hrom,“ prohlásila Zacharína. „Třeba je to něco jiného.“ „Asi máš pravdu,“ přikývl tatínek. „Budou to nějaká“ „Asi jo,“ přikývla Zacharína.

Zdroj: LINDOVÁ, Āsa, 2017. *Písečný vlk*. s. 91-97). Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-524-2.

Příloha č. 24 (Inventář strachu)

Zdroj: PORTÁL, 2020. *Nejlepší hry do kapsy* [online]. [cit. 2024-03-29]. Dostupné z:
https://obchod.portal.cz/knihy/plisty/nejlepsi_hry_do_kapsy.pdf